

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

data

11/2006

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

7.11. Prezident republiky Václav Klaus převzal na Pražském hradě pověřovací listiny nových velvyslanců v České republice.

Prezident republiky Václav Klaus převzal pověřovací listiny těchto nových velvyslanců:

pana Maria Quagliottiho, velvyslance Suverénního řádu Maltézských rytířů,
pana A. B. Manjoora Rahima, velvyslance Bangladéšské lidové republiky,
pana Federica Alberta Cuella Camila, velvyslance Dominikánské republiky
a pana Ashota Hovakimiana, velvyslance Arménské republiky.

9.11. Klaus dnes zahájí dvoudenní návštěvu Dánska

Prezident Václav Klaus dnes zahájí v Kodani dvoudenní pracovní návštěvu Dánska. Dopoledne se setká s premiérem Andersem Foghem Rasmussenem, v plánu má také oběd s královnou Margrethe II. Na půdě Kodaňské univerzity promluví český prezident o Evropské unii a poté povečeří s dánskými podnikateli. Druhý den návštěvy stráví ve městě Aarhus, kde bude mimo jiné debatovat na místní univerzitě o ekonomických otázkách, které se týkají budoucnosti EU.

Dánsko na počátku července částečně otevřelo svůj pracovní trh novým členským zemím Evropské unie. Češi můžou v Dánsku pracovat podle tamních standardů včetně platových výměřů.

Kodaň navštívil letos v lednu někdejší premiér Jiří Paroubek. Margrethe II. byla v Praze s manželem princem Henrikem v roce 1994. Letos v září zavítala do české metropole korunní princezna Mary, manželka korunního prince Frederika. Australanka Mary Donaldsonová se do královské rodiny přivdala v roce 2004.

9.11. Klaus na návštěvě v dánsku; není proti začlenění Turecka do struktur EU

Český prezident Václav Klaus se nebrání představě Evropské unie rozšířené o Turecko. Řekl to na pracovní návštěvě Dánska. Současně však zdůraznil, že nezbytným předpokladem pro začlenění Ankary do unijních struktur je splnění požadovaných kritérií.

"Chceme ponechat dveře do Evropské unie otevřené, možná o něco otevřenější než starší členové. To je alespoň můj dojem k rozšíření EU o Turecko," prohlásil Klaus po setkání s dánským premiérem Andersem Foghem Rasmussenem s tím, že je v zásadě mnohem více pro rozšiřování než pro prohlubování evropské integrace. "Samozřejmě za podmínky, že příští členové splní požadovaná kritéria. Tomu se nelze vyhnout," zdůraznil.

Jeho dánský hostitel vyzval tureckou vládu, aby projevila více politické vůle k naplnění reformy a uznala všechny členské státy EU. "Musí otevřít letiště a přístavy všem členským státům, tedy i Kypru. Vyjednává s celou pětadvacítkou," uvedl Rasmussen. Evropská komise ve středěční hodnotící zprávě kritizovala Turecko za nedostatečné reformy a uvedla, že doporučení ohledně dalších rozhovorů předloží do summitu Evropské unie v polovině prosince.

Oba státníci spolu rovněž hovořili o nadcházejícím summitu NATO, který se koncem listopadu uskuteční v lotyšské Rize a o dalším vývoji EU. V souvislosti se snahami o oživení procesu přijetí evropské ústavní smlouvy, které před nadcházejícím předsednictvím EU v první polovině roku 2007 avizovala německá kancléřka Angela Merkelová, bude podle Klause mimořádně důležitý verdikt německého ústavního soudu.

Čerstvé výsledky voleb do amerického Kongresu nechtěl český prezident příliš komentovat, uvedl jen, že podle jeho názoru základní směr politiky Spojených států na mezinárodní scéně bude pokračovat. "Nečekám radikální změny," řekl Klaus.

Rasmussen potvrdil, že Dánsko ponechá své jednotky v Iráku bez ohledu na vítězství demokratů ve volbách do Kongresu USA. Podle něho má mezinárodní společenství závazek pomoci irácké vládě v rekonstrukci země a rozvoji demokracie. "Musíme zůstat v Iráku tak dlouho, dokud si to žádá irácká vláda, dokud to podporuje OSN, a tak dlouho, dokud můžeme přispět k rozvoji stabilní demokracie v Iráku," zdůraznil šéf dánské vlády. V Iráku působí přibližně 470 dánských vojáků.

Český prezident odpoledne poobědval s královnou Margrethe II. a promluví na Kodaňské univerzitě o Evropské unii. Poté povečeří s dánskými podnikateli. Druhý den návštěvy stráví Václav Klaus ve městě Aarhus, kde bude mimo jiné debatovat na místní univerzitě o ekonomických otázkách, které se týkají budoucnosti EU.

9.11. Prezident republiky Václav Klaus ve dnech 9. a 10. listopadu 2006 vykoná pracovní návštěvu Dánského království.

Ve čtvrtek 9. 11. se prezident republiky setká s předsedou parlamentu Christianem Mejdahlem za účasti šéfů parlamentních klubů politických stran, bude přijat premiérem Andersem Foghem Rasmussenem a zúčastní se oficiálního oběda podávaného Jejím Veličenstvem královnou Margrethe II. V odpoledních hodinách prezident navštíví Kodaňskou univerzitu, kde bude mít přednášku na téma „The European Union: From unification back to integration“, v rezidenci velvyslance České republiky se setká s pracovníky Zastupitelského úřadu a se zástupci krajské obce a zúčastní se večeře pořádané místopředsedou vlády a ministrem průmyslu a obchodu Bendtem Bendtsenem za účasti významných dánských podnikatelů.

V pátek 10. 11. prezident republiky Václav Klaus navštíví Aarhus, druhé největší město Dánska. Na University of Aarhus bude se studenty diskutovat na téma „The economic issues concerning the EU's future“, setká se s primátorem Nicolaiem Wammenem, se kterým poobědvá za účasti hejtmana a zástupců města. Odpoledne prezident navštíví aarhuské staré město Den gamle By a ve večerních hodinách se vrátí zpět do vlasti.

13.11. Na pozvání prezidenta republiky Václava Klause přijel na státní návštěvu České republiky prezident Chorvatské republiky Stjepan Mesić.

Program státní návštěvy:

10:00

příjezd prezidenta Chorvatské republiky na Pražský hrad
ceremoniál oficiálního uvítání s vojenskými poctami

10:20

setkání prezidentů České republiky a Chorvatské republiky

10:40

jednání prezidentů České republiky a Chorvatské republiky a členů české a chorvatské delegace

11:30

setkání prezidentů České republiky a Chorvatské republiky se zástupci médií

20:00

večeře pořádaná prezidentem republiky Václavem Klausem a paní Livií Klausovou na počest Jeho Excelence pana Stjepana Mesiće, prezidenta Chorvatské republiky

13.11. Prezident republiky Václav Klaus zahájil v pražském hotelu InterContinental mezinárodní konferenci o budoucnosti Evropské unie.

Prezident republiky Václav Klaus zahájil v pražském hotelu InterContinental mezinárodní konferenci o budoucnosti Evropské unie.

Konferenci „The Future of the European Union: Where do we go now?“ pořádá Centrum pro Ekonomiku a Politiku společně s britskou European Foundation a americkou Foundation for Economic Education

21.11. Vzpomínka na Milтона Friedmana

Prezident republiky Václav Klaus, člen bankovní rady Robert Holman a ředitel Liberálního institutu Miroslav Ševčík vystoupil v Míčovně Pražského hradu na vzpomínkovém setkání na ekonomu Milтона Friedmana, které v souvislosti s jeho úmrtím pořádá Centrum pro ekonomiku a politiku a Liberální institut.

29.11. ČR zvýší počet vojáků v Afghánistánu o polovinu na 225

Česká republika zvýší příští rok svůj vojenský příspěvek v Afghánistánu o 50 procent na 225 lidí. Oznamil to po summitu NATO v Rize prezident Václav Klaus.

Nyní v Afghánistánu působí 67 českých vojáků v Kábulu, ti začátkem prosince převezmou velení nad místním letišťem. Pod českým velením zde bude celkem 500 vojáků z 20 zemí. Je to poprvé, co ČR bude vystupovat v úloze vedoucího národa v operaci ISAF.

Dalších 82 českých vojáků je rozmístěno ve Fajzábádu v severním Afghánistánu, kde se s dánskými a německými vojáky podílí na činnosti místního rekonstrukčního týmu. Nadto bude během příštího roku nasazeno v Afghánistánu dalších 75 vojáků. Na neklidný jih země bude do britského sektoru vysláno 35 českých vojenských policistů, kteří tam budou střežit osoby a objekty. Kromě toho bude o deset vojáků posílen český chemický tým. Zbytek bude tvořit posílení české účasti ve Fajzábádu.

Posílení mise v Afghánistánu bylo klíčovým tématem řížského summitu vzhledem k rostoucímu násilí zejména na jihu země, kde se jednotkám NATO staví povstalci z hnutí Taliban. V ISAF působí asi 32.000 vojáků a velitel sil NATO James Jones před začátkem summitu uvedl, že potřebuje příslib dalších 2500. Kromě toho jednotky potřebují více vrtulníků a další leteckou podporu. Polsko v Rize potvrdilo slib poslat do Afghánistánu celkem 1000 vojáků, kteří budou k dispozici začátkem roku 2007.

Dalším problémem je omezení, které některé země ukládají svým vojákům. Čeští vojáci mohou působit po celém Afghánistánu bez omezení.

29.11. Jednotky rychlého nasazení NATO jsou plně funkční, ohlásil summit

Severoatlantická aliance dnes oznámila plnou bojovou připravenost svých jednotek rychlého nasazení (NRF). Závěrečné komuniké summitu, který dnes skončil v lotyšské Rize, rovněž označuje konflikt v Afghánistánu za klíčovou prioritu NATO a vítá myšlenku "kontaktní skupiny" pro Afghánistán. Jednání o působení aliance v této zemi bylo považováno za ústřední téma summitu.

Alianční jednotky rychlého nasazení o síle 25.000 mužů jsou považovány za ústřední bod snah modernizovat vojenskou sílu NATO a udržet tempo se schopností USA rychle mobilizovat své jednotky a vysílat je do krizových míst. Jednotky NATO, o jejichž vytvoření bylo rozhodnuto v listopadu 2002 na pražském summitu, spojují síly pozemní, vzdušné i námořní a mají být schopné vyrazit během pěti dnů na misi kamkoli na světě. Zatím byly použity při loňském hurikánu Katrina v USA a poté při zemětřesení v severním Pákistánu.

Česká republika se v rámci NRF angažuje každého půl roku. V prvním pololetí příštího roku pro ně vyčlení asi 400 vojáků protichemického praporu a bude mít na starosti ochranu sil rychlého nasazení NATO při útoku zbraněmi hromadného ničení, řekl ČTK český velvyslanec při NATO Štefan Füle.

Ve druhém pololetí příštího roku je vyčleněno pro NRF asi 35 českých vojáků a stejný scénář se bude opakovat o rok později. V roce 2009 bude český podíl rozsáhlejší, jak pokud jde o počet vojáků tak o jejich specializaci. Podle Füleho budou k dispozici nejen chemici, ale i mechanizovaný prapor a dopravní rota.

Summit označil mír a stabilitu Afghánistánu za "klíčovou prioritu" a zavázal členy aliance, aby poskytli misi ISAF dostatek prostředků a flexibility k úspěchu. Účastníci vrcholné schůzky zdůraznili, že souběžně je třeba Afghánistán rekonstruovat, a přivítali záměr Evropské unie přispět k výcviku afghánské policie. Generální tajemník NATO Jaap de Hoop Scheffer podpořil také ideu kontaktní skupiny pro Afghánistán, která by byla obdobou takového uskupení pro Kosovo. S touto myšlenkou přišel před summitem francouzský prezident Jacques Chirac.

Aliance též oznámila, že protiraketová obrana NATO je "technicky proveditelná". Nyní se bude pracovat na analýze politických a vojenských důsledků protiraketové obrany, uvedlo NATO v dokumentu, který se nicméně nezmiňuje o vazbě na budovaný americký protiraketový deštník. V alianci se má za to, že pokud se NATO pro svůj systém rozhodne, bude kompatibilní s americkým.

Aliance také pozvala Srbsko, Černou Horu a Bosnu a Hercegovinu k účasti na předvstupním programu Partnerství pro mír (PFP). Stejně tak přislíbila Chorvatsku, Albánii a Makedonii, že jim na příštím summitu v roce 2008 nabídne plné členství. Generální tajemník NATO Scheffer označil nabídku PFP třem albánským státům za "velmi důležitý politický krok". Ujistil, že aliance bude nadále vytvářet silný tlak na tyto země, aby spolupracovaly s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii.

Český prezident Václav Klaus ocenil, že aliance těmto zemím PFP nabídla. Jsme pro politiku otevřených dveří, dodal. Podle českého premiéra Mirka Topolánka to je i úspěch České republiky, která se spolu s dalšími devíti zeměmi NATO o navázání partnerských vztahů s těmito třemi balkánskými státy zasazovala. Ministr zahraničí Alexandr Vondra v úterý řekl, že nabídku umožnil fakt, že Spojené státy se v úterý přestaly proti tomuto kroku stavět.

Země NATO potvrdily, že aliance bude dále hrát svou úlohu v Kosovu při naplňování bezpečnostních důsledků dohody o budoucnosti této jihosrbské provincie. Podpořily úsilí emisara OSN Marttiho Ahtisaariho a vyjádřily naději, že řešení v Kosovu zlepší stabilitu v jihovýchodní Evropě. Podle Klause je Kosovo pro Českou republiku

"primární zahraničněpolitickou a bezpečnostní otázkou". I tam jsme připraveni na rozšíření našeho kontingentu, dodal český prezident. ČR počítá také asi s polovičním zvýšením počtu českých vojáků v Afghánistánu.

NATO rovněž hodlá dále úzce spolupracovat s Ukrajinou a Gruzíí, ale zatím se nebude vyjadřovat k jejich budoucímu členství. Americký prezident George Bush v úterý členství obou bývalých sovětských republik v alianci podpořil.

29.11. Země NATO pro pokračování mise v Afghánistánu; ČR posílí jednotky

Členské státy Severoatlantické aliance dnes na závěr summitu v lotyšské Rize stvrdily svůj závazek pokračovat ve stabilizační misi v Afghánistánu. Výzvu velení sil NATO k posílení jednotek v této asijské zemi však jednotlivé členské země až na výjimky, ke kterým patří ČR, příliš nevyslyšely. NATO zároveň nabídla předvstupní program Partnerství pro mír (PFP) Srbsku, Černé Hoře a Bosně a Hercegovině a oznámila plnou bojovou připravenost svých jednotek rychlého nasazení.

Závěrečné komuniké summitu označuje konflikt v Afghánistánu za klíčovou prioritu aliance. Vedoucí představitelé 26 zemí potvrdili, že splní své závazky v Afghánistánu, ale většinou neslibili citelné posílení svých kontingentů. K vyslání dalších posil se nyní zavázaly nejméně dvě země: Polsko potvrdilo slib poslat 1000 vojáků začátkem roku 2007 a český prezident Václav Klaus upřesnil, že ČR příští rok svůj vojenský příspěvek v Afghánistánu zvýší o polovinu na 225 lidí.

Posílení afghánské mise (ISAF) bylo klíčovým tématem dvoudenního řížského summitu vzhledem k rostoucímu násilí zejména na jihu Afghánistánu, kde se jednotkám NATO staví povstalci z islámského hnutí Taliban. V ISAF působí asi 32.000 vojáků a velitel sil NATO James Jones před začátkem summitu uvedl, že potřebuje příslib dalších 2500.

Generální tajemník NATO Jaap de Hoop Scheffer řekl, že by se jednotky NATO mohly začít z Afghánistánu postupně stahovat od roku 2008 v závislosti na bojeschopnosti afghánské armády.

Aliance dnes nabídla předvstupní program Partnerství pro mír (PFP) Srbsku, Černé Hoře a Bosně a Hercegovině. V komuniké NATO je ale požadavek, aby Srbsko a Bosna plně spolupracovaly s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Hlavní žalobkyně ICTY Carla Del Ponteová prostřednictvím svého mluvčího vzkázala, že nabídkou PFP pro Srbsko, které podle ní neplní závazky vůči ICTY, je "překvapená a zklamaná".

Klaus naopak ocenil, že aliance těmto zemím PFP nabídla. Jsme pro politiku otevřených dveří, vysvětlil český prezident. Podle českého premiéra Mirka Topolánka to je i úspěch ČR, která se spolu s dalšími devíti zeměmi NATO o navázání partnerských vztahů s těmito třemi balkánskými státy zasazovala.

NATO dnes zároveň přislíbilo Albánii, Chorvatsku a Makedonii, že jim v roce 2008 nabídne plné členství, pokud tyto země splní příslušná kritéria. Aliance hodlá dále úzce spolupracovat s Ukrajinou a Gruzíí, ale zatím se nebude vyjadřovat k jejich budoucímu členství.

Vytvořené jednotky rychlého nasazení NATO (NRF) o síle 25.000 mužů jsou považovány za ústřední bod snah modernizovat vojenskou sílu aliance a udržet tempo se schopností USA rychle mobilizovat své jednotky a vysílat je do krizových míst. Alianční jednotky zahrnují síly pozemní, vzdušné i námořní a mají být schopné vyrazit rychle na misi na kterékoli místo ve světě.

ČR se v rámci NRF angažuje každého půl roku. V prvním pololetí příštího roku pro ně vyčlení asi 400 vojáků protichemického praporu a bude mít na starosti ochranu sil

rychlého nasazení NATO při útoku zbraněmi hromadného ničení, řekl ČTK český velvyslanec při NATO Štefan Füle.

Aliance též oznámila, že protiraketová obrana NATO je "technicky proveditelná". Nyní se bude pracovat na analýze politických a vojenských důsledků protiraketové obrany, uvedlo NATO v dokumentu. Pokud se NATO pro svůj systém rozhodne, bude prý kompatibilní s americkým.

Text předpokládá i těsnou spolupráci s OSN, Evropskou unií a dalšími mezinárodními institucemi, ale i s nevládními organizacemi při rekonstrukci a obnově oblastí postižených konflikty. Bezpečnost a rozvoj jsou propojenější, než kdy dříve, zdůrazňuje aliance.

30.11. Prezident republiky Václav Klaus svým projevem zahájil v pražském paláci Žofín Evropskou konferenci na téma „The New Equilibria in the World Economy“.

Konferenci, na které vystoupili nositelé Nobelovy ceny J. Heckman, J. Stiglitz, E. Prescott, uspořádali Pioneer Investments a ISEO (Institute for Studies on Economics and Employment).

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA**

3.11. Zahraniční výbor sněmovny chce omezit vládní plán vojenských misí

Sněmovní zahraniční výbor podpořil vládní plán zahraničních vojenských misí na rok 2007. Doporučil ale omezení, která by za určitých okolností mohla zablokovat pokračování mise v Iráku a plánované vyslání vojenských policistů do Afghánistánu. Senát již vládní záměr bez výhrad schválil. Sněmovna o něm definitivně rozhodne zřejmě na své příští schůzi.

Vládní plán počítá nadále s českou účastí v mezinárodních operacích v Kosovu, Bosně a Hercegovině, Afghánistánu a Iráku. Nově chce přispět také do mírové mise OSN v Libanonu, kam by armáda mohla vyslat dva až tři pyrotechniky.

Sněmovní zahraniční výbor všechny mise schválil. Na návrh komunistického poslance Václava Exnera, ale podmínil souhlas s pokračováním mise českých vojenských policistů v Iráku tím, že operace nepřekročí mantinely stanovené Poslaneckou sněmovnou v jejích dřívějších usneseních.

Ministr obrany Jiří Šedivý poslance varoval před tím, aby na této podmínce lpěli. Upozornil totiž na to, že čeští experti, kteří v Iráku pomáhají při výcviku policistů, potřebují příští rok začít se sledováním svých žáků přímo v terénu. Nikdo z poslanců ani zástupců ministerstva obrany si přitom nebyl přesně jistý, zda se nové úkoly slučují se všemi minulými rozhodnutími sněmovny ohledně irácké mise.

Další omezení navrhl předseda výboru Jan Hamáček (ČSSD). Vláda podle něj dostatečně nezdůvodnila vyslání jednotky vojenské policie, která by měla v Afghánistánu chránit významné představitele britské armády a důležité objekty. Výbor proto doporučil, aby se počet českých vojáků v alianční operaci ISAF nerozšiřoval o 35 příslušníků této jednotky. V Afghánistánu by tak mělo působit maximálně 190 Čechů. Oba pozměňovací návrhy výbor schválil hlasy poslanců ČSSD a KSČM. Zástupci ODS a KDU-ČSL podporovali původní vládní záměr.

"Doufám, že to Poslanecká sněmovna schválí tak, jak jsme to předložili, protože v opačném případě se dostaneme do pozice nespolehlivého a nepředvídatelného partnera," řekl Šedivý novinářům po jednání výboru. Pokud každá země pošle své jednotky do mnohonárodních sil s řadou podmínek a omezení, výrazně to snižuje efektivitu koaličních jednotek, dodal.

Ještě před rozhodováním o misích poslanci vyslechli informaci vojenské tajné služby o bezpečnostní situaci v Afghánistánu a Iráku. Zpravodajci upozornili na to, že islámští extremisté v Afghánistánu posilují své pozice. Počet jejich útoků se letos výrazně zvýšil. Příští rok přitom extremisté budou ještě aktivnější, varovali zástupci Vojenského zpravodajství. Jih a jihovýchod země podle jejich zprávy zůstávají bojovou zónou, v níž koaliční vojáci stojí proti guerillám bojovníků Talibanu a drogové mafie.

Velmi nestabilní zůstává podle vojenské tajné služby i situace v Iráku. Služba odhaduje, že Irák bude v nejbližších letech směřovat k federativnímu uspořádání, kdy si jednotlivé etnické a náboženské skupiny udrží kontrolu nad svým územím. Nevylučují ale ani rozšíření etnického konfliktu a vznik občanské války.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

2.11. Senát pro vyslání pyrotechniků do Libanonu, schválil plán misí

Horní parlamentní komora souhlasila s vládním záměrem vyslat dva až tři pyrotechniky do Libanonu. Měli by být součástí mírových jednotek UNIFIL pod hlavičkou OSN. Kabinet rozhodl, že v Libanonu může působit maximálně deset českých vojáků. Účast v Libanonu je součástí plánu zahraničních vojenských misí na rok 2007, který dnes Senát schválil.

Vládní plán zahraničních misí počítá nadále s českou účastí ve vojenských operacích v Kosovu, Bosně a Hercegovině, Afghánistánu a Iráku a také v rychlých silách Severoatlantické aliance. Navýšení počtu vojáků se čeká v Afghánistánu, kam mají jít nově vojenští policisté a asi desetičlenná chemická jednotka, v Kosovu a případně v NATO. Český stát má v plánu v příštím roce na zahraniční mise vydat 1,85 miliardy korun, což je zhruba o 350 milionů více než letos. Plán misí by měla posoudit také sněmovna. Nejvíce Čechů by mělo i nadále být v silách KFOR v provincii Kosovo. Ze současných 500 se tento počet zvýší až na 660, předpokládá armáda. Maximálně na 200 ze 120 má vzrůst počet českých vojáků v alianční operaci ISAF v Afghánistánu. V Bosně a Hercegovině má být v misi EU kolem 70 příslušníků české armády a v Iráku do stovky vojenských policistů, což je zhruba stejně jako letos. V příštím roce bude Česká republika také připravena nasadit své vojáky do rychlých sil NATO. Od ledna do července v nich může v případě potřeby působit na 400 Čechů. Podle ministerstva obrany je to nejvíce v historii české armády. Kde případně budou vojáci sloužit, se zatím neví, o konkrétní operaci a výjezdu by rozhodla vláda. Představitelé minulého kabinetu upozorňovali na to, že se zahraničními vojenskými misemi je Česko na hranici svých kapacit. Obrana si také stěžuje na to, že podle současného návrhu má příští rok dostat o pět miliard korun méně, než byl dlouhodobý předpoklad.

13.11. Země V4 naléhají na EU, aby zrušila hraniční kontroly podle plánu K této zprávě: FOTO

Předsedové parlamentů zemí visegrádské čtyřky (V4), tedy Česka, Maďarska, Polska a Slovenska, dnes v Košicích vyzvali Evropskou komisi, aby zajistila rozšíření schengenského prostoru volného cestování bez hraničních kontrol podle původního plánu na podzim příštího roku. Evropská komise vysvětluje asi roční až dvouletý odklad technickými potížemi i nepřipraveností většiny nováčků s výjimkou Slovinska. "Jsme přesvědčeni, že pro občany našich zemí je dodržení termínu (pro rozšíření Schengenu) říjen 2007 absolutní prioritou," řekl po schůzce s protějšky předseda Národní rady SR Pavol Paška.

Podle předsedy českého Senátu Přemysla Sobotky se za údajnými technickými potížemi se spuštěním nové databáze skrývají hlavně politické důvody. Zdůraznil však, že schengenské principy by neměly zůstat vyhrazené jen starým členským zemím EU.

Zrušení kontrol na vnitřních hranicích EU s nováčky se podle EK může z října 2007 posunout až o dva roky, ale definitivně by se mělo rozhodnout v prosinci. Podle EK problém tkví v potížích se spuštěním nové generace Schengenského informačního systému SIS II, který jako databáze hledaných osob či ukradených aut, zbraní a dalších předmětů představuje technickou duši celého projektu. Portugalsko proto navrhlo stávající systém SIS I modernizovat, aby se k němu prozatím mohly připojit i nové členské země.

"Jsme nakloněni portugalskému návrhu, ale i jiným možnostem, které by zajistily naše plnoprávné členství v EU," poznamenal místopředseda maďarského parlamentu László Mandur.

Předsedové parlamentů V4 zároveň odmítli úvahy, že napřesrok nebudou připraveni na vstup do Schengenu. Shodně ujistili, že visegrádské státy splní podmínky pro zrušení kontrol na vnitřních hranicích EU a zajistí spolehlivou ochranu vnějších hranic EU.

Schengenskou dohodu o volném pohybu osob podepsala Francie, Německo a státy Beneluxu v roce 1985, platit začala o deset let později. V současnosti je v systému 13 zemí z původní "patnáctky" EU, protože Británie a Irsko se rozhodly zůstat mimo Schengen. Naopak součástí jsou i dva státy mimo EU, Norsko a Island. Nyní o vstup do Schengenu spolu s novými členskými státy EU usiluje i Švýcarsko.

13.11. Předsedové parlamentů zemí V4 pro dodržení termínu rozšíření schengenského prostoru

Předsedové parlamentů zemí Visegrádské skupiny se na pracovní schůzce v Košicích shodli, že Evropská komise by měla dodržet svůj původní záměr a časový harmonogram rozšíření tzv. schengenského prostoru právě o země V4, tedy Českou republiku, Maďarsko, Polsko a Slovensko.

Deklarace dále vyjadřuje společný názor předsedů parlamentů V4, že pro Evropskou unii je nutné, aby všichni členové a obyvatelé jednotlivých zemí EU měli rovné podmínky, a aby se nevytvářely bariéry mezi původními a tzv. novými členy Unie.

Jednání předsedů parlamentů uspořádal předseda Slovenské národní rady Pavel Paško, neboť Slovenská republika předsedá v současnosti skupině V4. Předseda Paško v úvodu jednání vyzdvihl, že schůzka se konala z popudu předsedy Senátu Parlamentu ČR Přemysla Sobotky.

„To pro co se rozhoduje Evropská komise, tedy odklad rozšíření schengenského prostoru, je politicky velmi nešťastné, neboť z našich občanů vytvářejí občany druhé kategorie a já jsem rád, že jsme se všichni shodli, že to je nepřípustné,“ uvedl Přemysl Sobotka. Řekl dále: „V případě Schengenu se mi zdá, že politické důvody se schovávají za technické problémy, a to je také něco, co nevytváří příliš velkou důvěru v evropské instituce.“

S tím souhlasí i předseda Poslanecké sněmovny Miloslav Vlček, který na jednání mimo jiné uvedl: „Země V4 musí vyslat jasný signál, že jsou připraveny vstoupit do schengenského prostoru v původním termínu. Jsem rád, že v tomto bodě se všichni zúčastnění shodli. Jako předseda PSP ČR učiním vše proto, aby bylo toto úsilí států visegrádské čtyřky prosazeno.“

23.11. Předsedové parlamentů zemí Regionálního partnerství jednají o energii, hranicích a euru

Ve čtvrtek 23. listopadu začalo ve Vídni v pořadí 7. setkání předsedů parlamentů zemí sdružených do tzv. Regionálního partnerství (tj. země skupiny V4 + Rakousko a Slovinsko).

Hlavním tématem dvou jednacích dní budou otázky spojené s úlohou národních parlamentů v současnosti klíčových tématech Evropské unie, kterými je především rozšíření schengenského prostoru podle původních plánů Unie, energetická politika Unie a také proces přijímání jednotné evropské měny.

„Národní parlamenty hrají stále výraznější roli při realizaci cílů, které si Evropská unie vytkla. Stávají se vlastně kontrolními mechanismy toho, jak Unie plní svá předsevzetí. Musím konstatovat, že ne vždy je viditelná snaha vytčené cíle realizovat

v dohodnutých termínech. Národní parlamenty členských zemí musejí jasně říci, co je prioritou Evropy a na co je třeba klást důraz," řekl před odletem předseda českého Senátu Přemysl Sobotka.

„Jedeme na jednání s jasným cílem. Dodržet původní termín Schengenu, urychlit proces sjednocování evropské energetické politiky a také se zaměřit na agendu jednotné evropské měny, fungování pravidel pro její přijetí a dodržování rámce EMU pro všechny stávající členy," dodal předseda Senátu Parlamentu ČR.

24.11. Předsedové parlamentů zemí Regionálního partnerství o evropských otázkách

Ve Vídni skončilo dvoudenní pracovní zasedání předsedů parlamentů zemí Regionálního partnerství. Hlavními body diskuse byla problematika rozšíření schengenského prostoru, kritéria pro vstup do EMU a přijetí eura a společná energetická politika členských zemí EU.

„Nemáme na všechna probíraná témata stejný pohled, ale jsme představitelé parlamentů, a právě proto musíme umět o všech otázkách otevřeně mluvit a hledat, byť někdy obtížně, společná řešení," uvedl po jednání předseda Senátu PČR Přemysl Sobotka. Uvedl dále, že: „Společný postup neznamena jednotný pohled, jde nám o to, aby středoevropský prostor a parlamenty jednotlivých států v tomto regionu byly slyšet, aby hledaly takové postupy, které budou v duchu principu subsidiarity posouvat možná řešení vpřed. V tomto ohledu je pro nás prioritní zachování jízdního řádu rozšíření schengenského prostoru a vytváření takové společné energetické politiky, která zachová právo jednotlivých zemí na určování vlastní diverzifikace energetických zdrojů.“

Představitelé parlamentů zemí Regionálního partnerství se domluvili, že se znovu sejdou v dubnu 2007 v Praze, kde jejich hostitelem bude Senát PČR.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

1.11. ČR se přidala ke kritikům obnovy lovu velryb na Islandu

Česká republika se přidala ke kritikům Islandu, který se rozhodl obnovit komerční lov velryb navzdory celosvětovému moratoriu. Spolu s 24 státy, mezi nimiž je i Slovensko, dnes ČR Islandu zaslala protestní dopis, jehož text má ČTK k dispozici.

"Česká republika je extrémně zklamána, že islandská vláda rozhodla obnovit komerční lov velryb v islandských vodách," píše se v dokumentu, pod nímž je podepsán mluvčí stálého zastoupení ČR při EU Jan Vytopil. "Spolu s našimi partnery vyzýváme Island, aby respektoval moratorium a zastavil své aktivity v rámci komerčního lovu velryb," dodává se níže.

To, že obnoví lov velryb pro obchodní účely, Island oznámil v říjnu; zákaz lovu je v platnosti od roku 1986. Islandský ministr rybolovu Einar Kristinn Gudfinnsson vydal povolení zabít do 31. srpna 2007 devět plejtváků myšoků a 30 plejtváků malých. Jednu velrybu už rybáři ulovili.

Pod protestním dopisem jsou podepsány kromě ČR a Slovenska i USA, Británie, Francie, Německo, Itálie, Rakousko, Švédsko, Finsko, Španělsko, Portugalsko, Irsko, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Monako, Austrálie, Nový Zéland, Mexiko, Argentina, Brazílie, Chile, Jihoafrická republika a Izrael. Island za své rozhodnutí sklídl kritiku i od řady organizací pro ochranu přírody.

1.11. Odpůrci Temelína chtějí zvláštní schůzi rakouského parlamentu

Jen mimořádná schůze rakouského parlamentu může zažehnat "kocovinu" po zpackaném pokusu předložit v rakouské Národní radě poslaneckou iniciativu k Temelínu. Uvedli to dnes odpůrci české jaderné elektrárny z hornorakouského sdružení Atomstopp. Slib z 10. října, že vyzvou rakouskou vládu ke znovunastolení otázky Temelína při jednáních s Prahou, prý na pondělní ustavující schůzi parlamentu nedodrželí hornorakouští zástupci lidové strany (ÖVP), Zelených a Svazu pro budoucnost Rakouska (BZÖ).

"Vyzýváme Zelené, aby svolali zvláštní zasedání k Temelínu, nebo aby spolu s BZÖ pro mimořádnou schůzi k bezpečnostnímu riziku Temelín získali ÖVP," napsali zástupci Atomstopp v dnešním prohlášení. "Zeleno-oranžovou kocovinu" dvou menších stran prý lze překonat jen mimořádnou schůzí parlamentu.

Pasivita ÖVP vůči Temelínu je podle sdružení dobře známá a předseda její poslanecké frakce, Hornorakušan Wilhelm Molterer, problém údajně bagatelizoval. Organizace naopak ocenila postoj hornorakouského zemského hejtmana Josefa Pühringera (ÖVP), jenž prý "skandálního" počínání svých stranických kolegů v parlamentu lituje.

"Současně s tím ale spojujeme očekávání, že zemský hejtman Pühringer lidovou stranu na spolkové úrovni přiměje ke změně postoje a plnou vahou se zasadí o zvláštní zasedání k Temelínu," píše sdružení ve svém dnešním tiskovém prohlášení. Zklamání vyjádřil Atomstopp hlavně z chování Zelených. Jejich předseda Alexander Van der Bellen přitom během předvolební kampaně od hornorakouských aktivistů převzal transparent s nápisem "Stop Temelin". Iniciativou svolání mimořádné schůze parlamentu mohou Zelení ukázat, zda jim na řešení problému Temelína skutečně záleží, domnívá se Atomstopp.

Vídeň má Prahu podle odpůrců Temelína upozornit na nejvyšší úrovni, že nedodrжуje závazky plynoucí z takzvaného melkského procesu a bruselské dohody, obsahující závazky posílení bezpečnosti jaderné elektrárny.

Protitemelínská politika je podle sdružení Atomstopp nezbytnější než dříve. V úterý se totiž opět potvrdily bezpečnostní problémy s regulačními tyčemi (klastry) a systémem nouzového odstavení, tvrdí aktivisté.

Elektrárna v úterý oznámila, že její druhý blok bude mimo provoz delší dobu, než energetici původně plánovali. Důvodem je podle mluvčího Milana Nebesáče dokončení všech nezbytných analýz po výměně paliva. Zařízení nedodává elektřinu od září, kdy na něm začala každoroční výměna čtvrtiny paliva. První blok vyrábí bez omezení.

1.11. ČR a Slovensko mezi státy prý nejlépe chránícími soukromí osob

Česko a Slovensko jsou mezi 37 státy, které podle mezinárodní organizace na ochranu lidských práv Privacy International nejlépe chrání soukromí svých občanů na světě. Podle zprávy, kterou organizace dnes zveřejnila, je v čele této skupiny Německo následované Kanadou a Belgií. Česko a Slovensko jsou společně na 18. příčce.

V první desítce jsou také například Rakousko, Maďarsko, Francie, Portugalsko, Řecko a Polsko. Spojené státy se ocitly na 30. místě mezi Izraelem a Thajskem vzhledem k tamnímu údajně rozšířenému veřejnému dozoru. Británie, která je podle organizace se sídlem v Londýně přímo špiclovskou společností, je dokonce na 33. příčce. Hůře už dopadly jen Singapur, Rusko, Malajsie a Čína.

Privacy International ve své práci slídí po míře dozoru a porušování soukromí ze strany vlád a různých společností. Zkoumá, jak jsou obyvatelé sledováni videokamerami na soukromých místech či monitorováni na pracovištích a jak jsou chráněny jejich osobní údaje, řekl ředitel organizace Simon Davies.

"Cílem není urazit státy, které se špatně umístily, ale ukázat, že je možné dodržovat zdravý respekt k soukromí osob při bezpečném a úplném fungování demokracie," zdůraznil Davies. Opakoval přesvědčení své organizace a dalších podobných uskupení, že od atentátů 11. září 2001 se v USA a dalších zemích přijala opatření a legislativa, které mnohdy omezují práva lidí na soukromí.

pek mik

6.11. ČR dává podle Bruselu málo na aktivní pomoc nezaměstnaným

Česko a Slovensko vydávají z celé Evropské unie po Estonsku nejméně na aktivní zaměstnaneckou politiku. Stejně tak pracovní síla v obou zemích patří v EU k nejméně vzdělaným. Vyplývá to z výroční zprávy o zaměstnanosti v Evropské unii, kterou dnes vydala Evropská komise. Podle ní sice nezaměstnanost v unii klesá, ale stále není na cestě k cíli sedmdesátiprocentní zaměstnanosti v roce 2010.

Zpráva zdůrazňuje aktivní politiky na trhu práce jako jsou rekvalifikační kurzy. Na tyto aktivní přístupy, do nichž se nezapočítávají náklady na státní pracovní úřady, v roce 2004 Estonsko nedávalo žádné peníze, zatímco ČR a Slovensko 0,1 hrubého domácího produktu (HDP). Méně než 0,25 HDP vyčlenily k tomuto účelu Británie, Řecko, Maďarsko, Lotyšsko a Litva. Naopak nejvíce usilovalo o aktivní pomoc nezaměstnaným Dánsko (1,5 procenta HDP), Nizozemsko (1,1), Švédsko (1,0), Německo a Belgie (po 0,9), Finsko (0,8) a Francie (0,7).

Přes zlepšování v posledních letech je evropská pracovní síla dosud značně méně kvalifikovaná než ve Spojených státech. V celé EU tvoří zaměstnanci s vysokým vzděláním 19,9 procenta, se středním 47,3 a se základním 32,8 procenta.

Česko je z tohoto hlediska čtvrté od konce s 11 procenty vysokoškolsky vzdělaných pracovníků. Hůře na tom jsou jen Malta (10,3), Itálie (10,4) a Portugalsko (10,9). Pod

úrovní 15 procent jsou i Slovensko (11,2), Polsko (13,6) a Maďarsko (14,5 procenta). Nejvyšší vzdělání mají ve Finsku (28,5) a Dánsku (28,1).

Nezaměstnanost v celé EU se loni snížila oproti roku 2004 z 9,1 na 8,7 procenta, oceňuje zpráva. V ČR byla nezaměstnanost 7,9 procent.

Zaměstnanost lidí v aktivním věku ale v EU dosáhla 63,8 procenta, tedy daleko za cílem 70 procent, který by EU chtěla dosáhnout do roku 2010. Podle zprávy je v tomto směru klíčové širší zaměstnávání žen, které by mělo dosáhnout 60 procent, a starších lidí nad 55 let, kterých by měla pracovat polovina.

Oproti roku 2000 se zaměstnanost žen v celé pětadvacítce mírně zvýšila na 56,3 procenta. ČR je přesně na úrovni průměru EU, ale oproti roku 2000 (56,9 procenta) se zaměstnanost Češek mírně snížila. Nejvíce je žen zaměstnaných v Dánsku a Švédsku - přes 70 procent. Laťku 60 procent překračují i Finsko, Nizozemsko, Británie a Estonsko, Rakousko, Portugalsko a Slovinsko. Naopak nejhůř na tom jsou Slovensko (50,9), Polsko (46,8), Řecko (46,1), Itálie(45,3), a Malta (33,7).

Ve věkové kategorii 55 až 64 let pracuje v EU v průměru 42,5 procenta oproti 36 procentům v roce 2000. ČR v podstatě kopíruje vývoj celé EU se 44,5 procenta (v roce 2000 36,3 procenta). Skoro 70 procent starších lidí pracuje ve Švédsku, přes polovinu jich je v Dánsku, Británii, Estonsku, Finsku, Irsku, na Kypru a v Portugalsku. Naopak nejméně jsou zaměstnaní na Slovensku (30,3) a Polsku (27,2).

7.11. Češi za tři roky proškolili více než 12.000 iráckých policistů

Příslušníci 12. kontingentu české vojenské policie dnes na základně Šaíba nedaleko jihoirácké Basry předali tamním úřadům výcvikové středisko, ve kterém školili irácké policisty. Po třech letech tak završili působení českých vojenských policistů v Iráku. Za tu dobu Češi proškolili více než 12.000 příslušníků irácké policie.

"Dnes jsme oficiálně předali iráckým instruktorům velení akademie," řekl ČTK velitel 12. kontingentu vojenské policie Ladislav Tvrdý. Čeští vojáci do Iráku přijeli pár týdnů po pádu režimu Saddáma Husajna, kterého na jaře 2003 svrhla americko-britská koalice. Na jihu země působila nejprve polní nemocnice, po ní na konci roku 2003 přijeli i vojenští policisté.

Čeští instruktoři školili irácké policisty ve střelbě nebo v sebeobraně, cvičili rovněž iráckou dopravní policii, účastnili se mnoha mezinárodních kurzů a pomáhali také při výcviku irácké pohraniční policie a celní služby.

"Pomoc České republiky je tady velmi ceněna," řekl ČTK český velvyslanec v Iráku Petr Voznica, který před odchodem do diplomacie sám působil jako voják z povolání. Coby generál mimo jiné koordinoval vojenskou pomoc při záplavách na Moravě v roce 1997. "Irácké úřady nás už také požádaly o to, abychom v misi pokračovali," dodal Voznica.

České ministerstvo obrany vládě a parlamentu navrhlo prodloužit působení českých vojáků v Iráku i na příští rok. Návrh už dokonce schválil Senát a nyní o něm jedná sněmovní výbory. Konečné rozhodnutí bude ale záviset na tom, zda v Iráku setrvají i britští vojáci, kteří Čechům poskytují zázemí. Příslušníci české jednotky se proto nyní zatím přesunou na jinou základnu poblíž letiště v Basře.

Podle velitele 12. kontingentu Tvrdeho, který je v Iráku již potřetí, se bezpečnostní situace v zemi zhoršila. Častější jsou prý zprávy o násilí mezi jednotlivými etnickými skupinami, tedy většinovými šíity a menšinovými sunnity, a o útocích na zahraniční vojáky. Těm se přitom nevyhnuli ani Češi na britské základně Šaíba nedaleko Basry.

"Zažili jsme i minometné a raketové útoky," uvedl Tvrdý. Vojáci proto i na základně musejí chodit v neprůstřelných vestách a přilbách. "Ve srovnání s dřívějšími misemi nyní již sami tolik nevyjíždíme mimo základnu a při přesunech využíváme prostředky

koaličních sil," dodal. Basra přitom bývá nyní označována za druhé nejnebezpečnější město v Iráku po Bagdádu.

Podle Voznici se ukazuje, že předání území hlavně na severu Iráku pod správu tamních úřadů pomáhá bezpečnostní situaci. "Narůstá pocit odpovědnosti iráckých složek a to do určité míry posiluje i národní uvědomění," míní Voznica.

8.11. Česko by mohlo skončit u soudu, shodují se rakouské strany Text jsme upravili; doplnili jsme další reakce politických stran v odstavcích 3 a 4, názor právního experta v odstavcích 7 a 8 a českého diplomata v devátém odstavci.

V otázce kolaudace české jaderné elektrárny Temelín se rakouské parlamentní strany shodují, že Vídeň by na Česko měla podat mezinárodní žalobu. Praha podle nich porušila bezpečnostní závazky zakotvené v bilaterální dohodě z Melku. Žaloba by však podle expertů neměla mít šanci na úspěch. Kolaudací jaderné elektrárny Temelín, o níž Rakousko nebylo včas oficiálně informováno, se zřejmě bude zabývat rakouský parlament na příští schůzi 29. listopadu.

Jednotlivé rakouské strany otevřeně hovoří o požadavku podání mezinárodní žaloby na Česko. Jako první se o této možnosti zmínili už v úterý večer hornorakouský zemský hejtman Josef Pühringer z dosud vládní lidové strany (ÖVP) a místopředsedkyně Zelených a parlamentu Eva Glawischnigová. Dnes se k žalobě přihlásili i zástupci dalších stran.

O porušení dohody z Melku a nutnosti bezodkladného podání mezinárodní žaloby dnes hovořil mluvčí pro otázky životního prostředí sociálních demokratů (SPÖ) Jan Krainer. SPÖ vyhrála nedávné parlamentní volby.

Krajně pravicová Svobodná strana Rakouska (FPÖ) naznačila, že je třeba podniknout právní kroky a ministryně sociální péče Ursula Haubnerová z rovněž pravicově populistického Svazu pro budoucnost Rakouska (BZÖ) řekla, že Česko bude nutné zažalovat, pokud neprokáže uskutečnění všech závazných bezpečnostních vylepšení v jihočeské elektrárně.

Místopředsedkyně Zelených Glawischnigová vybídla lidoveckého kancléře Wolfganga Schüssela k bezodkladné cestě do Prahy, kde by měl chtít "rychlé odstranění stávajících bezpečnostních nedostatků".

Právě Schüssel totiž dohodu z Melku vyjednal a v roce 2001 podepsal se svým tehdejším českým protějškem Milošem Zemanem. "Bývalá (první) Schüsselova vláda nese za temelínskou katastrofu odpovědnost a měl by (Schüssel) tuto odpovědnost vzít na vědomí a bez odkladu podat žalobu podle mezinárodního práva," prohlásila Glawischnigová.

Podle experta na mezinárodní právo z linecké univerzity Franze Leidenmühlera je ale zahájení procesu proti Česku velmi nepravděpodobné. Smlouva z Melku totiž neobsahuje klausuli o závazném postupu v případě nastalého sporu, ani zmínku o příslušnosti soudu, vysvětlil ČTK právník.

"V tomto případě sice rakouská vláda může podat žalobu u Mezinárodního soudního dvora (v nizozemském Haagu), ale s procesem musí souhlasit obě strany. Kdybych byl právním poradcem české vlády, doporučil bych jí, aby případnou žalobu prostě ignorovala," řekl Leidenmühler ČTK.

"I kdyby Rakousko proces proti České republice prosadilo, nemělo by šanci se žalobou uspět," domnívá se chargé d'affaires v Rakousku Jiří Čistecký. "Všechny závazky jsme dodrželi," potvrdil Čistecký ČTK oficiální stanovisko Černínského paláce.

Všechny rakouské parlamentní strany souhlasí se společným prosazením parlamentní rezoluce vyzývající rakouskou vládu k jednání o Temelínu s Prahou.

Tuto možnost podporuje i lidová strana, která dosud s podporou podobné iniciativy váhala. "Postup českých úřadů je nepřijatelný," řekl šéf její poslanecké frakce Wilhelm Molterer.

Návrh příslušné parlamentní deklarace obsahuje požadavek, aby Česko předložilo důkazy o splnění všech bezpečnostních vylepšení, k nimž se zavázalo v mezinárodních dohodách. I parlamentní iniciativa počítá s možností podat žalobu, nepředloží-li Česko příslušné potvrzení včas.

Protest proti kolaudaci Temelína zaslal už v úterý českému ministrovi zahraničí Alexandru Vondrovi rakouský ministr životního prostředí Josef Pröll (ÖVP). Rakouská vláda záležitost dále zkoumá, řekl dnes ČTK mluvčí rakouského ministerstva zahraničí Georg Schnetzer.

9.11. Čeští a slovenští legionáři mají novou mohylu v Krasnojarsku

Památník československým legionářům, kteří padli v Rusku během občanské války v letech 1918 až 1920, byl dnes odhalen v sibiřském Krasnojarsku. Rekonstrukce vojenského memoriálu se ujala slovenská vláda, opravy přišly asi na milion korun.

Při anabázi přes Sibiř v letech 1918 až 1920 prošlo Ruskem skoro 50.000 Čechů a Slováků. Většina hrobů a mohyl byla dávno zničena, zachovaly se jen dva památníky - v Krasnojarsku a ve Vladivostoku. Podle mezivládních dohod mezi Českou republikou a Slovenskem se opravy vojenských pohřebišť v Rusku rozdělily; dálnévýchodní památník ve Vladivostoku financovala česká vláda, která na to vyčlenila pět milionů korun. Památník byl veřejnosti slavnostně zpřístupněn letos v květnu.

"Začali jsme vlastně na konci legionářské cesty, nejprve se opravil Vladivostok, teď Krasnojarsk. My máme ještě v plánu, že zrekonstruujeme Buzuluk," řekla ČTK náměstkyně českého ministra obrany Jaroslava Příbylová.

Na hřbitově v Buzuluku v ruské Orenburské oblasti je pochováno asi 60 československých vojáků ze skupiny generála Ludvíka Svobody, který zde v letech 1942 až 1943 formoval československý armádní sbor. Česko vyčlenilo na opravy dva miliony korun. Památník bude zpřístupněn nejpozději začátkem příštího roku, uvedla Příbylová. Jedná se i o finanční pomoci ze Slovenska.

Na krasnojarském hřbitově byly pochovány asi dvě desítky českých a slovenských legionářů. Na místním Trojickém hřbitově nedaleko starého legionářského památníku z pískovce, který zde byl instalován ve 20. letech minulého století, byla postavena nová mohyla. Z historických pramenů je známo, že legionáři měli na Sibiři dvě sochařsko-kamenické dílny - v Čeljabinsku a Irkutsku.

"Krasnojarský pomník byl zřejmě z irutské dílny, kde pracoval také poručík František Bílek, jeden z našich nejlepších sochařů," řekl dnes ČTK Václav Bartuška, který projekt obnovy legionářských pohřebišť v Rusku pomohl prosadit. Není jisté, zda také krasnojarskou mohylu vytvořil přímo Bílek; podle znalců je to ale možné, protože pomník je poměrně hodně zdobený a sochařsky upravovaný. "Většinu pomníků dělali chlapy, co pracovali v lomech nebo byli kováři, moc se s tím nemazlili. Tento pomník ale dělal někdo, kdo uměl zacházet s kamenem," vysvětlil Bartuška.

Československé legie vznikaly v Rusku, Itálii a Francii v období první světové války; jejich příslušníky byli Češi a Slováci, kteří upadli do spojeneckého zajetí nebo přeběhli, a rovněž krajané žijící v zahraničí. V Rusku byli legionáři vtaženi proti své vůli do občanské války a aktivně se účastnili bojů. Domů se vraceli cestou kolem světa přes Sibiř a Vladivostok. V letech 1918 až 1920 prošlo Ruskem až 50.000 Čechoslováků, z Vladivostoku nakonec odplulo na 40 transportů. Domů se nikdy nevrátilo přes 4000 vojáků. Původně po nich zůstalo asi 140 hrobů, většina je ale

nenávratně zničená, například v Irkutsku vyrostl na místě bývalého legionářského hřbitova park kultury, v Omsku postavili na vojenském pohřebišti továrnu.

9.11. Hornorakouský zemský sněm vyzval vládu k jednání o Temelínu

Poslanci hornorakouského zemského sněmu se jednomyslně shodli na rezoluci vyzývající rakouskou vládu k jednání s Prahou o nevyřešených otázkách kolem jaderné elektrárny Temelín (JETE). Vláda ve Vídni by podle hornorakouské rezoluce měla požadovat od českého premiéra nebo prezidenta, aby Česko doložilo uskutečnění bezpečnostních opatření v JETE, k nimž se údajně zavázalo v příslušných bilaterálních dohodách z Melku a Bruselu.

Poslanci všech stran zastoupených v oblastním parlamentu chtějí, aby rakouská vláda znovu nastolila otázku Temelína při jednáních na nejvyšší úrovni poté, co byla jihočeská elektrárna tento týden zkolaudována a získala tím povolení k řádnému provozu.

Pokud Česká republika nebude schopna důkaz o bezpečnostních vylepšeních předložit, měla by podle hornorakouského zemského sněmu následovat mezinárodní žaloba proti Praze kvůli porušení závazné dohody z Melku.

Bruselský protokol k melkské dohodě totiž podle Horních Rakous stanoví, že komerční provoz JETE nemůže být spuštěn před uskutečněním všech předpokládaných bezpečnostních úprav. Hornorakouští poslanci tvrdí, že podle zprávy jedné z mezinárodních expertních komisí však tato opatření dosud nebyla provedena.

Největší odpor vůči Temelínu panuje právě v Horních Rakousech. Hejtman této spolkové země Josef Pühringer už v úterý vyzval k mezinárodněprávním opatřením proti Česku a kolaudaci bez požadovaných bezpečnostních vylepšení poté označil za "provokaci zvláštní kategorie" vůči Horním Rakousům a Rakousku.

11.11. Německý vyhnanecký projekt se rýsuje, parlament slíbil milion eur

Kontroverzní projekt německých vyhnanců, který má v Berlíně mapovat vysídlování ve 20. století, se už rýsuje. List Die Welt dnes napsal, že rozpočtový výbor německého parlamentu přislíbil prvních 750.000 eur (21 milionů korun) na "viditelné znamení", které se má podle koaliční smlouvy vlády kancléřky Angely Merkelové historicky vyrovnat s nucenou emigrací, útekem a vyhnáním. To vše údajně v zájmu porozumění a usmíření mezi národy.

Především Polsko a Česko, odkud bylo po válce vysídleno největší množství Němců, se obvykle staví skepticky vůči podobným projektům. Svaz vyhnanců, který zastřešuje spolky vysídlenců, včetně sudetoněmeckého landsmanšaftu, se podle původních návrhů chtěl věnovat hlavně tomuto vysídlení, ale pod tlakem řady politiků připustil líčení všech exodů ve 20. století.

Kromě 750.000 eur na "viditelné znamení", které půjdou z rozpočtu na kulturu, se Svaz vyhnanců může podle listu těšit na 250.000 eur z rozpočtu ministerstva vnitra. Půjdou na další sporný projekt, a to výstavu Vynucené cesty. Ta už byla letos k vidění na jedné z hlavních berlínských tříd Pod lipami (Unter den Linden). Peníze se mají použít hlavně na předvedení expozice i v jiných místech, podle přání Svazu vyhnanců i v zahraničí.

Vynucenými cestami se organizace, kterou vede poslankyně za CDU Erika Steinbachová, dostala do křížku hlavně s novou mocenskou sourozeneckou dvojicí bratrů Kaczyńských v Polsku. Značnou část výstavy zaujímá období druhé světové války, poválečný exodus Němců ze střední a východní Evropy i balkánský konflikt v 90. letech.

Kde bude v Berlíně vyhnanecké dokumentační centrum, zatím není jasné. Hovoří se ale mimo jiné o některém z kostelů, o Paláci korunních princů, kde už byla výstava Vynucené cesty, nebo takzvaném Paláci slzí na frekventované třídě Friedrichstrasse. Přáním Steinbachové vždy bylo umístit středisko na některém z míst, která navštěvuje také hodně cizinců.

Zatímco bývalá vláda SPD a Zelených exkancléře Gerharda Schrödera se k budování vyhnaneckého centra stavěla negativně, nynější kabinet CDU/CSU-SPD Angely Merkelové si do koaliční smlouvy zakotvil úkol vybudovat v hlavním městě "viditelné znamení", které bude připomínat bezprávní vysídlelce.

Předseda skupiny vyhnanců v parlamentním bloku CDU/CSU Jochen-Konrad Fromme, který také sedí v rozpočtovém výboru, vyzdvihl, že se oproti dřívější vládě podařilo v chystaném rozpočtu vylepšit podporu vysídlelce. "Poprvé od začátku koncepčních úvah o Centru proti vyháněním, které CDU a CSU podporují, ...se vyčleňují prostředky na historické vyrovnání s nucenou emigrací, útekem a vyhnáním," uvedl. Jde podle něj o "dílčí úspěch na cestě k vybudování trvalého zařízení", které je nyní pevně zakotveno ve státním rozpočtu. Je nutné, aby projekt podpořily také spolkové země, které to přislíbily, dodal Fromme.

Němečtí vyhnanci, ale zároveň také německé menšiny a statisíce etnických Němců, kteří do země přesídlili hlavně po roce 1990 ze zemí východní Evropy, dostávají dlouhodobě podporu ze státního rozpočtu v jednom balíku. I přes různé parlamentní interpelace je obtížné přesně zjistit, o jaké částky na jednotlivé položky jde. Fromme tentokrát pouze uvedl, že zatímco Schröderova vláda příspěvky seškrtyovala, nynější vláda se už v letošním rozpočtu zasadila o jejich zvýšení o jeden milion eur a růst bude pokračovat i v příštím roce. CDU/CSU prý rovněž nepřipustily požadavek opozičních liberálů (FDP) na krácení prostředků v novém rozpočtu.

13.11. Čeští chemici odletěli do Rigy, budou tam dbát o bezpečnost NATO

Sedmadvacet českých armádních chemiků dnes odletělo do lotyšské Rigy, kde se budou podílet na zajištění bezpečnosti při nadcházejícím summitu NATO. ČTK to řekl Petr Sýkora z tiskového oddělení ministerstva obrany.

"Na místě budeme působit společně s dalšími vojáky členských států v sestavě mnohonárodních jednotek NATO. Naším prvořadým úkolem bude v případě potřeby zajištění dekontaminace osob a raněných," uvedl velitel českého kontingentu Ondřej Havel.

Specialisté z liberecké brigády radiační, chemické a biologické ochrany do Rigy odletěli dopoledne armádním speciálem. Po železnici za nimi přicestuje zvláštní dekontaminační vozidlo a další technika. Zpátky do České republiky by se vojáci měli vrátit 2. prosince.

Čeští armádní chemici se mimo jiné podíleli na bezpečnostních opatřeních při summitech Severoatlantické aliance v Praze a Istanbulu a pomáhali také při zabezpečení letních olympijských her v Řecku.

Na vrcholnou schůzku NATO se představitelé členských zemí sjedou do Rigy 28. a 29. listopadu. Česko na ní bude zastupovat prezident Václav Klaus. Setkání v Rize bude historicky prvním summitem NATO na území bývalého Sovětského svazu.

Lotyšsko bylo přijato do aliance předloni spolu s šesticí dalších postkomunistických zemí včetně Slovenska. Česká republika se stala členem NATO již v první vlně rozšíření v roce 1999 společně s Maďarskem a Polskem.

13.11. Vídeň chce prostudovat kolaudaci Temelína, protest nadále možný

Rakousko chce prostudovat kolaudační podklady jaderné elektrárny Temelín, až je podle slibu Česka dostane. Pak zváží, bude-li proti formálnímu uvedení elektrárny do trvalého provozu protestovat na mezinárodní úrovni. Rakouský ministr životního prostředí Josef Pröll to dnes oznámil ve Vídni v reakci na dopis českého ministra zahraničí Alexandra Vondry.

"Uděláme vše nezbytné, abychom prosadili bezpečnost Temelína. I poté, co dostaneme kolaudační podklady elektrárny, si proto vyhrazujeme případné právní prostředky na mezinárodní úrovni," řekl Pröll podle agentury APA.

Potvrdil, že v oficiálním dopise od Vondry česká strana potvrzuje definitivní kolaudaci elektrárny a slibuje, že rakouské straně doručí kolaudační podkladové materiály, o něž Vídeň projevila zájem.

Vondra v dopise mimo jiné uvedl, že "v případě elektrárny Temelín byla kolaudace dlouho očekávaná a předcházela jí mnohaletá česko-rakouská spolupráce." Obě strany podle šéfa české diplomacie investovaly nemalé úsilí a značný lidský i politický kapitál do této velmi nadstandardní spolupráce, která nemá ve vztazích dvou zemí srovnání. "Udivilo by nás, kdyby vzájemná důvěra vybudovaná v souvislosti s takzvaným Melkským procesem byla náhle promarněna," dodal v odpovědi Vondra.

Vídeň se o kolaudaci Temelína, která vstoupila v platnost 6. listopadu, dozvěděla ústně na dvoustranném zasedání českých a rakouských odborníků 7. listopadu. V Rakousku vyvolala informace rozruch a v první reakci protesty. Organizace odpůrců atomu a hornorakouské zemské orgány kolaudaci označily za porušení česko-rakouských dohod z Melku, i Pröll tehdy tvrdil, že dohoda zněla "kolaudace až po vyjasnění otevřených bezpečnostních otázek".

Tuto formulaci vykládají odpůrci Temelína jako český závazek "fakticky odstranit" (stavebními nebo konstrukčními úpravami) vznášené námitky a obviňují rakouskou vládu, že nepostupuje proti Česku ostřeji. Nehledě na kritiku radikálních odpůrců atomu prakticky ze všech politických stran si však vídeňská vláda nakonec nejprve vyžádala podklady a teprve poté chce rozhodovat o dalších krocích.

Kolaudace podle ČEZ i dalších státních orgánů odpovídala českým zákonům. Povoluje provoz Temelína na deset let od spuštění štěpné reakce. U prvního bloku to znamená do roku 2010 a u druhého do roku 2012. Poté bude muset ČEZ získat nové povolení.

Pokud jde o případnou žalobu Rakouska proti Česku, odborníci, včetně některých rakouských, se domnívají, že v ní Vídeň nemá šanci. Například podle experta na mezinárodní právo z univerzity v Linzi Franze Leidenmühlera neobsahuje dohoda z Melku klauzuli o závazném postupu v případě nastalého sporu, ani zmínku o příslušnosti soudu. Rakousko sice může podat žalobu u Mezinárodního soudního dvora (v nizozemském Haagu), ale proces by se konal, jen kdyby s ním souhlasila i česká strana.

Hornorakouský pověřenec pro otázky jaderných zařízení Radko Pavlovec připustil, že v této situaci se rakouská strana ocitla i kvůli nejednotnému postupu. Na přetrvávající bezpečnostní nedostatky v Temelíně a nutnost jejich odstranění v kontextu dohody z Melku v závěrech bilaterální expertní zprávy z října loňského roku podle něho oficiálně upozornily pouze spolkové země Horní Rakousy a Burgenland, zatímco zástupci rakouského ministerstva zahraničí a životního prostředí se od jejich kritického stanoviska výslovně distancovali.

"Takový postup vedení rakouské delegace umožnil české straně snadněji závěry Melkské dohody odložit," domnívá se Pavlovec.

14.11. Rouček se stal prvním místopředsedou zahraničního výboru EP

Český europoslanec Libor Rouček (ČSSD) se stal novým prvním místopředsedou zahraničního výboru Evropského parlamentu. Na večerní schůzi ho v pondělí zvolili členové výboru. Zahraniční výbor patří v EP k nejdůležitějším; jeho předsedou je německý europoslanec Elmar Brok (CDU).

Nejvýše postaveným Čechem v EP nadále zůstává místopředseda Evropského parlamentu Miroslav Ouzký (ODS).

Češi mají v EP celkem 24 poslanců z celkových 732. Místopředsedové výborů jsou čtyři z nich - Petr Duchoň (ODS, výbor pro rozpočtovou kontrolu), Miloslav Ransdorf (KSČM, průmyslový výbor), Zuzana Roithová (KDU-ČSL, výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele) a právě Rouček.

Rouček před svým zvolením europoslancem působil jako poslanec v české sněmovně, kde byl rovněž místopředsedou zahraničního výboru.

14.11. Topolánek slíbil Chorvatům podporu ve snaze vstoupit do EU a NATO

Česká republika podporuje snahy Chorvatů o začlenění jejich země do Evropské unie a Severoatlantické aliance, řekl dnes premiér Mirek Topolánek chorvatskému prezidentovi Stjepanu Mesičovi při setkání v Praze. Češi podle Topolánka vnímají Chorvatsko jako jakýsi motor, hnací sílu v oblasti Balkánu. Chorvatské straně nabídl mimo jiné asistenci a zkušenosti ČR při vyjednávání o podmínkách vstupu do EU.

Mesič je v ČR na dvoudenní státní návštěvě. Již v pondělí jednal se svým protějškem Václavem Klausem, který také vyslovil Chorvatsku podporu v integračním procesu.

Evropská unie zahájila s touto balkánskou zemí přístupové rozhovory loni v říjnu. Záhřeb usiluje o vstup do EU v roce 2009. Brusel ale již dal jasně najevo, že po lednovém přijetí Bulharska a Rumunska rozšiřování přibrzdí.

"Premiér si je vědom, že některé členské státy můžou vnímat další rozšiřování s určitými obavami. Role České republiky by podle něj měla být taková, že bude přispívat k zahlazení těchto obav," tlumočila ČTK obsah dnešní schůzky Mesiče s Topolánkem premiérova poradkyně pro zahraničněpolitické záležitosti Adéla Kadlecová.

Mesič v pondělí na Hradě uvedl, že spoléhá mimo jiné na rozhodnutí špiček EU přistupovat v budoucnu k přijímání nováčků již "individuálně, a nikoliv po skupinách". Debatu plnou emocí vyvolává uvnitř EU především případné přijetí Turecka. Topolánek dnes během schůzky s Mesičem zdůraznil, že je třeba vnímat integrační snahy Chorvatska a Turecka jako dvě oddělené záležitosti, dodala Kadlecová.

Premiér podle ní také vyjádřil naději, že nadcházející summit NATO v lotyšské Rize vyše v souvislosti s přijetím Chorvatska do aliance "pozitivní signál", a ujistil Mesiče, že ČR se o to bude maximálně snažit. Právě další rozšiřování NATO bude jedním z témat vrcholné schůzky, která se uskuteční na sklonku listopadu. Na pozvání čeká několik zemí - vedle Chorvatska také Albánie, Makedonie či Gruzie. Odborníci ale předpokládají, že v Rize se zřejmě ještě nerozhodne o dalších členech, politici pouze potvrdí, že další rozšiřování je možné. Připojení dalších zemí se očekává na summitu v roce 2008.

Podle průzkumu, jehož výsledky nedávno zveřejnil deník Jutarnji list, je pro vstup své země do Severoatlantické aliance pouze třetina Chorvatů, skoro polovina je proti. Vláda se dosud nerozhodla, zda o vstupu do NATO uspořádá referendum, obdobné všelidovému hlasování o vstupu do EU, které by se mělo konat po ukončení přístupových jednání.

Prezident Mesiř, který na Štědrý den oslaví 72. narozeniny, byl v Praze na státní návštěvě již v roce 2001. Zavítal sem také před čtyřmi lety, kdy se zúčastnil summitu Severoatlantické aliance. Poslední z návštěv završí dnes v Karlových Varech.

14.11. Rakouská vláda zatím právní kroky vůči Praze nepodnikne

O české jaderné elektrárně Temelín po její kolaudaci jednala na dnešním zasedání rakouská vláda. Ministr životního prostředí Josef Pröll kabinetu slíbil, že prozkoumá podklady ke kolaudaci elektrárny hned poté, co je obdrží z Česka. Pröll tak vládě potvrdil své pondělní prohlášení. Dokud nebude uzavřeno přezkoumávání podkladů, nebude rakouská vláda podnikat žádné právní kroky na mezinárodní úrovni, informovala dnes rakouská ministryně sociální péče Ursula Haubnerová.

Rakousko, které se vzdalo získávání energie z jádra, však nadále trvá na svém postoji odmítání "poruchového reaktoru" Temelín, zdůraznila ministryně za krajně pravicový Svaz pro budoucnost Rakouska (BZÖ).

"Dialog s Českou republikou nesmí být přerušen," podotkla Haubnerová. Pokud ze zkoumání podkladů ke kolaudaci vzejdou pro Rakousko neuspokojivé výsledky, bude nutné urychleně využít všech právních možností, dodala ministryně.

Lidovec Pröll minulý týden po prvních neoficiálních zprávách o kolaudaci Temelína zaslal protestní dopis českému ministru zahraničí Alexandru Vondrovi. V pondělí rakouský ministr oznámil, že od Vondry dostal oficiální dopis, v němž česká strana potvrzuje definitivní kolaudaci elektrárny a slibuje, že rakouské straně doručí kolaudační podkladové materiály, o něž Vídeň projevila zájem.

Proti kolaudaci Temelína se v Rakousku zvedla velká vlna odporu. Někteří politici napříč politickým spektrem volají po mezinárodní žalobě vůči Praze za údajné porušení takzvaného melkského protokolu. V rozporu s tímto dokumentem prý v elektrárně nebyla provedena bezpečnostní vylepšení, která měla předcházet stavební kolaudaci, a tím i oficiálnímu povolení k řádnému provozu elektrárny.

Nejsilněji tyto hlasy zaznívají ze spolkové země Horní Rakousy, které mají k jihočeskému energetickému dílu geograficky nejbliže. Odborníci, včetně některých rakouských, se domnívají, že v ní Vídeň nemá šanci.

Praha tvrdí, že kolaudací temelínské jaderné elektrárny neporušila žádnou mezinárodní dohodu. Naplněny podle ní byly cíle stanovené v závěrech melkského procesu a v pozdějším ujednání v Bruselu z listopadu 2001.

Vídeň se o kolaudaci Temelína, která vstoupila v platnost 6. listopadu, dozvěděla ústně na dvoustranném zasedání českých a rakouských odborníků 7. listopadu. Podle Černínského paláce byla kolaudace dlouho očekávaná a předcházela jí mnohaletá česko-rakouská spolupráce.

14.11. Vondra: NATO v Rize bude jednat také o Kosovu a Afghánistánu

Završení vojenské transformace NATO, budování spolupráce s globálními bezpečnostními partnery a zahraniční mise v Kosovu a Afghánistánu - to by měly být podle ministra zahraničí Alexandra Vondry hlavní body summitu, na který se zástupci 26 zemí Severoatlantické aliance sjedou koncem listopadu do lotyšské Rigy. NATO by prý mělo vyslat pozitivní signál státům, které usilují o členství. Na pozvánku si ale budou muset asi počkat až do roku 2008.

"Aliance završí vojenskou transformaci a bude více budovat partnerství se státy, které vyznávají nejenom stejné hodnoty, ale také se účastní stejných operací, jako jsou Austrálie, Nový Zéland či Japonsko," uvedl dnes Vondra na konferenci Summit NATO v Rize: Co můžeme očekávat? "Významná bude otázka dvou klíčových operací, tedy Kosova a Afghánistánu," podotkl. V obou zemích působí i čeští vojáci.

Na řížském summitu prý NATO potvrdí také politiku otevřených dveří. "Země jako Chorvatsko, Makedonie nebo třeba Albánie mohou uslyšet jisté pozitivní slůvko, i když nebude ve formě závazku," uvedl Vondra. Politici tak v Rize zřejmě potvrdí, že rozšiřování NATO je možné. Pozvánka a připojení dalších zemí se totiž očekává až na summitu v roce 2008. O členství v NATO usilují také Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie nebo Ukrajina.

Na vrcholnou schůzku NATO se představitelé členských zemí sjedou 28. a 29. listopadu. Česko na ní bude zastupovat prezident Václav Klaus. Podle Vondry bude setkání v Rize symbolické i proto, že bude historicky prvním summitem NATO na území bývalého Sovětského svazu. Lotyšsko bylo přijato do aliance předloni spolu s šesticí dalších postkomunistických zemí včetně Slovenska. Česká republika se stala členem aliance v první vlně rozšíření v roce 1999 společně s Maďarskem a Polskem. Summit v Rize by měl podle vedení NATO vyslat i signál ohledně spolupráce aliance a Evropské unie. Z 26 členských států NATO je 19 zároveň také v EU. Zástupci NATO by na summitu měli jednat také o penězích. Generální tajemník aliance Jaap de Hoop Scheffer koncem října v Praze vytkl českým politikům pokles výdajů na obranu. NATO členským zemím doporučuje, aby na obranu dávaly dvě procenta hrubého domácího produktu (HDP). České výdaje přitom v současnosti činí asi jen 1,8 HDP. Limit ale nedodrží ani další státy.

Jako při jiných podobných akcích se Riga po dobu jednání politiků stane zřejmě nejstřeženějším městem planety. Na bezpečnost bude dohlížet na 9000 policistů a vojáků. Bude mezi nimi i 27 českých armádních chemiků. V Rize budou pro případ, že by bylo třeba zajistit dekontaminaci osob a raněných.

Specialisté z liberecké brigády radiační, chemické a biologické ochrany se už mimo jiné podíleli na bezpečnostních opatřeních při summitech NATO v Praze a Istanbulu a pomáhali také při zabezpečení letních olympijských her v Řecku. Z Česka do lotyšské metropole zamířil i kamion a technici firmy, která bude zajišťovat tlumočnickou techniku v jednom z jednacích sálů. Riga čeká na 5000 účastníků summitu, včetně asi 2000 novinářů. Lotyši se mohou těšit, že si během jednání užijí dnů pracovního volna.

16.11. Česko chce, aby NATO dalo v Rize jasný signál o dalším rozšíření

Zástupci České republiky budou na nadcházejícím summitu NATO v lotyšské Rize podporovat, aby Chorvatsko a některé další státy dostaly jasný signál, že je aliance do dvou let pozve do svých řad. Uvedl to premiér Mirek Topolánek po zasedání bezpečnostní rady státu, která se přípravami na vrcholné setkání NATO zabývala.

"Chceme, aby ty země, které mají větší naději, dostaly velmi silný signál, že se dá v roce 2008 počítat s jejím pozváním," řekl premiér. Výslovně přitom zmínil Chorvatsko.

Na pozvánku do Severoatlantické aliance čeká několik zemí, kromě Záhřebu také Albánie, Makedonie nebo Gruzie, ale i Bosna a Hercegovina, Černá Hora nebo Ukrajina. Generální tajemník NATO Jaap de Hoop Scheffer během nedávné návštěvy Prahy řekl, že členské státy dají na summitu "pozitivní signál" o rozšiřování třem zemím.

Českou republiku bude v Rize zastupovat prezident Václav Klaus a premiér Topolánek. Česká delegace podle předsedy vlády jede na listopadový summit s jasnými názory na mise v Kosovu a Afghánistánu či na budování jednotek rychlého nasazení. "Nepatříme k problematickým zemím v rámci Severoatlantické aliance," řekl Topolánek novinářům.

Česko počítá s tím, že v příštím roce zdvojnásobí svou účast v misi NATO v Afghánistánu. Nyní je tam stovka českých vojáků a expertů. Češi působí i v alianční operaci v Kosovu. V příštím roce bude republika rovněž připravena nasadit své vojáky do rychlých sil NATO. Od ledna do července v nich může v případě potřeby působit na 400 Čechů. O konkrétní operaci a místě nasazení by případně rozhodla vláda.

Bezpečnostní rada státu se dnes kromě summitu NATO zabývala materiály týkajícími se obrany státu či krizového řízení. Podle Topolánka například zadala ministrům, aby vypracovali bezpečnostní minimum sloužící ke vzdělávání odborníků. Na některém z příštích zasedání se rada vrátí k seznamu objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny. Topolánek poznamenal, že tento materiál je v režimu utajení, a tak k němu nelze sdělit žádné podrobnosti.

19.11. Pro otevření Schengenu Německo chystá reformu federální policie

V souvislosti s rozšířením schengenského prostoru o sousední Česko a Polsko a s hrozbami terorismu chystá německý ministr vnitra Wolfgang Schäuble reformu federální policie. Návrhy předložil na víkendové konferenci ministrů vnitra spolkových zemí v Norimberku. I když se budou uzavírat některé menší služebny na východních hranicích, policejní přítomnost v hraničních regionech se naopak posílí.

"Potřebujeme zvýšit podíl mobilních sil a posílit potenciál pro zahraniční výsadky," řekl Schäuble. Svou koncepci odůvodnil tlakem na větší účinnost, ačkoli prostředky v rozpočtu se příliš nezvýší.

Německá federální policie čítá asi 40.000 pracovníků, jakož i pět letků se 75 vrtulníky. Je zodpovědná především za ostrahu hranic včetně vzdušných a námořních přístavů. Nasazuje se mimo jiné při vrcholných politických nebo sportovních událostech či velkých demonstracích. Ostatní úkoly zajišťování bezpečnosti přebírají policie 16 spolkových zemí

Až se podle nynějších plánů v roce 2008 nebo možná až 2009 rozšíří schengenský prostor, v němž na hranicích s ČR a Polskem odpadnou kontroly osob a vozidel, ztratí smysl řada menších služeben v pohraničí a budou uzavřeny. Místo toho Schäuble hodlá zvýšit počet mobilních dohlížecích jednotek. Ty nebudou operovat jen na hranicích, ale v případě podezření budou kontrolovat až do hloubky 30 kilometrů ve vnitrozemí. Tato forma pátrání po pašerácích lidí a jejich klientech je podle ministra účinnější než jen kontroly u hraničních závor.

Saský ministr vnitra Albrecht Buttolo vítá, že se federální policie v žádném případě z pohraničí nestáhne. "Naopak. Společně se zemskou policií se připraví na nové úkoly a bude pružněji reagovat na kriminalitu," řekl Buttolo ve víkendovém vydání listu Sächsische Zeitung.

Saský ministr po mobilních policejních jednotkách v regionu často volá. Podobné přísnosti na východních hranicích Německa se dlouhodobě domáhá také Bavorsko, které sousedí se západními Čechami.

Dosavadních pět regionálních prezidií federální policie se má soustředit do jednoho celostátního. Omezí se správa a řídicí štáby.

Podle plánu Evropské komise měl být schengenský systém rozšířen příští rok, nyní se ale přípravy zpožďují a zrušení kontrol na vnitřních hranicích nových členů EU bude možné nejdříve v roce 2008. EU zdržení odůvodňuje nepřipraveností počítačového systému SIS II, který registruje mimo jiné data o hledaných nebo nežádoucích osobách či kradených autech.

23.11. OECD vyzývá ČR k ráznějšímu postupu proti přeshraniční korupci

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) naléhavě vyzvala Českou republiku k ráznějšímu postupu proti přeshraniční korupci. Aby uspokojila požadavky úmluvy OECD o boji proti korupci, musí Česko neodkladně zavést odpovědnost právnických osob za korupci v zahraničí a uplatňovat za ni účinné, přiměřené a odstrašující sankce, uvádí OECD ve zprávě vydané v Paříži.

"Souhlasím s tím, že by se měly zpřísnovat sankce za korupci," reagoval na zprávu ministr vnitra Ivan Langer (ODS). Také proto podle něj vláda koncem října přijala koncepci boje s úplatkářstvím. V ní se píše mimo jiné o "černé listině" firem a osob odsouzených za korupci. Firmy a osoby z "černé listiny" by se nesměly účastnit soutěží o veřejné zakázky. Koncepce sice o přeshraniční korupci přímo nehovoří, podle Langra by se ale sankce vztahovaly také na české firmy a osoby podnikající v zahraničí.

"S protikorupčními nástroji v České republice to není nejlepší, a proto každý krok je vítaný," reagovala na zprávu OECD ředitelka české pobočky mezinárodní Transparency International (TI) Adriana Krnáčová. Přimlouvá se mimo jiné za větší osvětu podnikatelů, kteří chtějí obchodovat v zahraničí.

Podle hodnocení TI patří Česko v rámci Evropské unie mezi státy s největší mírou korupce, i přesto, že se situace zlepšuje. Podle Krnáčové nelze říci, jak velkým problémem je přeshraniční korupce českých firem, protože konkrétní údaje o postizích českých podnikatelů nejsou k dispozici.

Zprávu OECD připravila pracovní skupina, která zkoumala, jak ČR plní úmluvu organizace o boji proti korumpování zahraničních veřejných činitelů při mezinárodních obchodních transakcích. Skupina měla Česko navštívit loni na podzim, ale Praha to na poslední chvíli odložila. OECD v komuniké uvedla, že i když se cesta nakonec uskutečnila v květnu, vyvolal odklad otazníky nad vůlí České republiky úmluvu dodržovat. Pro návštěvu nebyl specifický důvod. Podle dnes zveřejněného dokumentu by měla Česká republika do roka předložit OECD zprávu, jakého pokroku bylo v dané oblasti dosaženo.

OECD České republice doporučuje, aby v boji proti korupci věnovala korupci v zahraničí větší místo a zaměřila se specificky na české fyzické a právnické osoby působící v mezinárodním měřítku a na aktéry, kteří mají co do činění s veřejnou pomocí pro rozvoj, s daňovými záležitostmi, účetnictvím a s audity. Měla by také posílit opatření na ochranu lidí, kteří na korupci upozorní, a povzbudit tak zaměstnance k ohlašování podezřelých případů mezinárodní korupce bez obav z postihu.

OECD také doporučuje, aby ČR upozorňovala své prokurátory na význam opatření, jako je propadnutí a konfiskace majetku, a povzbuzovala je k tomu, aby taková opatření požadovali při korupčních aférách vždycky, když je to možné. Vyslovuje se rovněž pro další výcvik policistů, prokurátorů a soudců v boji proti přeshraniční korupci a pro přijetí účinných opatření proti praní špinavých peněz v souvislosti s případy korupce.

Zpráva však konstatuje i pozitivní kroky České republiky v boji proti přeshraniční korupci. Konkrétně zmiňuje přijetí zákona, který výslovně zakazuje, aby se úplatky vyplacené v zahraničí mohly odečítat z daňového základu, a některé změny trestního zákoníku týkající se možností konfiskace. Zaznamenává také některé konkrétní akce v boji proti korupci v zahraničí.

Česká republika má podle dokumentu do roka předložit pracovní skupině ústní zprávu o krocích, které do té doby přijme s cílem splnit tato doporučení. Do dvou let by pak měla předložit zprávu písemnou.

Pro návštěvu pracovní skupiny v České republice, odloženou z loňského října na letošní květen, nebyl nějaký zvláštní důvod. Mělo jít o rutinní kontrolu, jakou experti OECD uskutečnili už v řadě zemí v souladu s mechanismem, který stanoví protikorupční úmluva OECD. Technické důvody, jimiž ČR odklad zdůvodnila, ale tehdy šéf protikorupčního oddělení OECD Patrick Moulette označil za nepřilíš přesvědčivé.

Zpráva je k nahlédnutí v angličtině na internetové adrese <http://www.oecd.org/corruption>.

28.11. V Rize začíná summit NATO, předně o Afghánistánu K této zprávě:

FOTO

Prezidenti a premiéři 26 členských zemí NATO se na úvod summitu aliance v Rize zaměří především na Afghánistán, kde se aliance snaží zastavit rostoucí násilí. Kromě toho budou jednat o misi v Kosovu a o transformaci aliance, která hledá na začátku 21. století své nové poslání. Dvoudenní vrcholná schůzka začne večer pracovní večerí.

NATO převzalo letos misi ISAF v Afghánistánu pět let poté, co Američany vedená invaze svrhla režim islámského hnutí Taliban. Nyní se potýká se stále aktivnějšími povstalci z Talibanu na jihu a východě země. ISAF má skoro 32.000 vojáků, ale velitel sil NATO James Jones minulý týden zdůraznil, že členské země stále dostatečně neodpověděly na jeho výzvu ze září poskytnout dalších 2500 vojáků a další letecké kapacity.

Summit nepozve žádnou další zemi ke vstupu. To se předpokládá v případě Chorvatska až za dva roky.

Summit se bude dále snažit v dlouhodobém horizontu nalézt poslání pro alianci na počátku 21. století, které přináší hrozby jako terorismus. Na okraj summitu je v Rize na toto téma konference, na níž by měl dnes vystoupit mimo jiné americký prezident George Bush.

Velení NATO také doufá, že se během summitu podaří dotáhnout projekt jednotek rychlé reakce NRF. Aliance by měla začátkem roku v rámci NRF mít 25.000 vojáků v plné pohotovosti.

ČR bude zastupovat na summitu prezident Václav Klaus, premiér Mirek Topolánek a ministři zahraničí a obrany Alexandr Vondra a Jiří Šedivý.

28.11. Ulice Rigy jsou kvůli summitu prázdné, město hlídají i Češi

Ulice Rigy jsou téměř prázdné a obchody zavřené. Místní obyvatelé "prchli" před summitem Severoatlantické aliance, který se v lotyšské metropoli ode dneška koná. Město hlídá na 9000 policistů a vojáků z Lotyšska i NATO, včetně české jednotky chemiků, kteří v centru vybudovali dekontaminační středisko.

Nad Rigou létají podle agentury AP vrtulníky a v blízkém přístavu kotví dvě válečné lodi. Některé části města jsou zcela uzavřené i pro chodce. Na běžně ucpané silnici podél řeky Daugavy je dnes auto stěží k zahlédnutí.

Obyvatelé hlavního města si podle AP patrně vzali příklad ze summitu NATO v Praze před čtyřmi lety, kdy pražské úřady vyzvaly místní, aby raději město v době konání vrcholné schůzky opustili.

Summit pomáhá chránit i 27členná jednotka českých chemiků, kteří do Lotyšska odletěli už v polovině listopadu. Vojáci se podle portálu českého Informačního centra o NATO přesunuli dnes ráno ze základny u Rigy do blízkosti centra metropole, kde vybudovali dekontaminační středisko. To může v případě nouze zajistit odmoření až 150 osob za hodinu.

"Situace v Rize a okolí je klidná. Nemáme zatím žádné informace o nějakých hrozbách," řekl pro server natoaktual.cz velitel českého kontingentu Ondřej Havel. Pohotovost skončí české jednotce stejně jako summit NATO úderem středeční půlnoci.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

4.11. Přehlídka nových českých filmů nabízí v New Yorku pět snímků

Newyorské kino BAMcinématek při prestižní Brooklynské hudební akademii patřilo po celý víkend novým českým filmům. Přehlídku pěti současných snímků odstartovalo v pátek ve zcela vyprodaném sále Šílení režiséra Jana Švankmajera.

Útlý filmový festival pro příznivce české kinematografie se koná v New Yorku již posedmé. Tradičně ho provázejí večery otázek a odpovědí s tvůrci, na nichž má obecenstvo příležitost nejen pohlédnout do filmařské kuchyně, ale i blíže se seznámit se situací na české umělecké scéně.

Na diskusi po promítání svého filmu odpovídal na dotazy diváků Jan Švankmajer, před publikum předstoupí herec Ivan Trojan, představitel jedné z hlavních rolí v New Yorku poprvé představených Příběhů obyčejného šílenství autora a režiséra Petra Zelenky.

V rámci přehlídky se do New Yorku vrací snímek Bohdana Slámy Štěstí, který tu zaujal už před rokem, kdy reprezentoval českou kinematografii na 43. newyorském filmovém festivalu.

Na víkendovém programu v BAMcinématek jsou ještě dva debuty, snímek Márie Procházkové Žralok v hlavě, který bude mít večer svoji newyorskou premiéru, a vůbec poprvé ve Spojených státech uvedený snímek Dana Wlodarczyka Indián a sestřička.

Ve spolupráci s Brooklynskou hudební akademií přehlídku čítající dohromady jedenáct filmových představení připravilo České centrum v New Yorku jako příspěvek k oslavám Dne české státnosti a 88. výročí vzniku Československa.

7.11. Česko má styčnou kancelář v Kosovu

České ministerstvo zahraničí otevřelo styčnou kancelář při misi OSN v Kosovu (UNMIK). Jejím vedoucím se stal Vladimír Lukaščík. "Styčná kancelář bude plnit politické a ekonomické funkce, nebude vykonávat žádné konzulární a vízové činnosti," oznámilo ministerstvo zahraničí.

Kosovo je formálně stále součástí Srbska, ale od zásahu NATO proti režimu bývalého jugoslávského prezidenta Slobodana Miloševiče v roce 1999 se provincie nachází pod správou OSN a nad klidem mezi zneprátenými etniky bdí alianční vojáci, včetně českých. Ve Vídni se nyní vedou rozhovory o budoucím statusu Kosova, ale dosud bezvýsledně. Albánci, kteří tvoří na 90 procent populace, touží po nezávislosti, ale tu odmítají kosovští Srbové i Bělehrad.

Podle tiskového odboru ministerstva zahraničí vedoucí mise UNMIK a zvláštní představitel generálního tajemníka OSN v Kosovu Joachim Rucker i vrchní velitel vojenské mise KFOR generál Roland Kather při otevření kanceláře 2. listopadu vysoce ocenili angažovanost ČR a výrazný podíl českého vojenského kontingentu na udržování a ochraně vnitropolitické stability v Kosovu.

ČR měla do letošního srpna úlohu vedoucího státu ve struktuře mnohonárodní brigády Střed. V Kosovu tehdy bylo téměř 500 českých vojáků. Minulý měsíc zase energetická společnost ČEZ projevila zájem o účast v tendru na vybudování nové elektrárny a rozvoj uhelných dolů v Kosovu. Firma již kapitálově pronikla například do Polska, Rumunska a Bulharska a vedení společnosti již dříve avizovalo značný zájem investovat i do dalších balkánských zemí.

9.11. Do Londýna míří "česká invaze"

Česká invaze je název nového programu, který ukazuje Londýňanům v soustředěné podobě českou kulturu. Páteří programu jsou podle Renaty Clarkové z londýnského Českého centra divadelní představení, výstava, audiovizuální instalace a filmová retrospektiva Miroslava Ondříčka.

Invaze začíná právě Ondříčkovou víkendovou retrospektivou a bude pokračovat do 2. prosince. "Kromě představení divadelní společnosti Farma v jeskyni, čerstvě ověřeného cenami z Edinburského mezinárodního festivalu Fringe, se uskuteční světová premiéra výtvarného a hudebně-divadelního projektu Petra Nikla s Balanescu Quartet, filmová pocta Miroslavu Ondříčkovi, výstava divadelní fotografie z Malé inventury 2006 a diváci uvidí i interaktivní výtvarnou pozvánku Krištofa Kintery na Pražské Quadrienále 2007," vypočítala Clarková.

Akce jsou součástí Festivalu středoevropského a východoevropského umění a divadla (FEEAST06), který se v Londýně koná v Londýně již druhý rok. Letos bude jeho součástí také první britský veletrh divadelních a tanečních projektů ze střední a východní Evropy (CEEPAM, Central and Eastern European Performing Arts Market) pro profesionály z oboru.

Cílem CEEPAM je vytvořit prostor pro propagaci divadelních a tanečních souborů a výjimečných projektů a navázat vztahy mezi organizacemi, umělci a festivaly. Soubory mohou ukázat své umění promotérům, agentům, ředitelům festivalů a divadel z Velké Británie a zahraničí.

České divadlo bude na veletrhu zastupovat prezentace Českého centra a Divadelního ústavu, loutkové divadlo Líšeň a taneční projekt Jara Vinařského Mše.

Retrospektiva kameramana Miroslava Ondříčka je na programu desátého ročníku festivalu českých filmů organizovaného Českým centrem Londýn, jenž se koná pravidelně v londýnském repertoárovém kině Riverside Studios.

Ondříček v 60. letech pomáhal vytvořit fenomén české nové vlny, světově proslul především díky úspěšné kariéře v Hollywoodu a významně přispěl k zlatému fondu britské kinematografie svou spoluprací s anglickým režisérem Lindsay Andersonem.

Diváci uvidí výběr z Ondříčkovy tvorby. Z českých titulů to budou Lásky jedné plavovlásky, Intimní osvětlení, Hoří, má panenka a Konkurs, anglické intermezzo zastoupí film Bílý autobus a Kdyby... a z Ondříčkovy americké tvorby Amadeus, Ragtime, Jatka č.5, F/X Vražda podle iluzí. Po londýnské premiéře se přehlídka představí také ve skotském Edinburghu.

10.11. Rakouští odpůrci Temelína počítají s dalšími blokádami hranic

Odpůrci jaderné energetiky z Horních Rakous počítají s dalšími blokádami česko-rakouských hraničních přechodů. Informovalo o tom hornorakouské sdružení Atomstopp, které zároveň varovalo rakouské ministerstvo životního prostředí před ležérním postojem vůči České republice po pondělní kolaudaci jihočeské jaderné elektrárny Temelín.

Protest proti kolaudaci Temelína zaslal v úterý šéfu české diplomacie Alexandru Vondrovi rakouský ministr životního prostředí Josef Pröll.

"Pokud z Prahy jako odpověď na dopis ministra životního prostředí opět přijdou jen chlácholivé odpovědi a odkazování na zcela nedostatečný dialog o bezpečnosti, je třeba počítat s rozsáhlými hraničními blokádami!" prohlásilo dnes hornorakouské hnutí.

Pröllovi Atomstopp vytýká liknavé přecházení "alarmujících vyjádření" České republiky a rakouské vládě, že reaguje "pět minut po dvanácté".

České ministerstvo zahraničí už na Pröllův dopis reagovalo prohlášením, že cíle takzvaného melkského procesu byly naplněny a že kolaudaci předcházela dlouholetá expertní spolupráce.

Odpůrci Temelína i Pröll tvrdí, že podle příslušné mezinárodní dohody z Melku nemůže být komerční provoz elektrárny spuštěn předtím, než se uskuteční všechny předpokládané bezpečnostní úpravy. Někteří rakouští politici už prohlásili, že Rakousko by mělo Prahu žalovat pro porušení mezinárodní dohody. Odsuzující prohlášení k Temelínu by měl na své příští schůzi 29. listopadu schválit rakouský parlament.

13.11. Vídeň chce prostudovat kolaudaci Temelína, protest nadále možný

Rakousko chce prostudovat kolaudační podklady jaderné elektrárny Temelín, až je podle slibu Česka dostane. Pak zváží, bude-li proti formálnímu uvedení elektrárny do trvalého provozu protestovat na mezinárodní úrovni. Rakouský ministr životního prostředí Josef Pröll to dnes oznámil ve Vídni v reakci na dopis českého ministra zahraničí Alexandra Vondry.

"Uděláme vše nezbytné, abychom prosadili bezpečnost Temelína. I poté, co dostaneme kolaudační podklady elektrárny, si proto vyhrazujeme případné právní prostředky na mezinárodní úrovni," řekl Pröll podle agentury APA.

Potvrdil, že v oficiálním dopise od Vondry česká strana potvrzuje definitivní kolaudaci elektrárny a slibuje, že rakouské straně doručí kolaudační podkladové materiály, o něž Vídeň projevila zájem.

Vondra v dopise mimo jiné uvedl, že "v případě elektrárny Temelín byla kolaudace dlouho očekávaná a předcházela jí mnohaletá česko-rakouská spolupráce." Obě strany podle šéfa české diplomacie investovaly nemalé úsilí a značný lidský i politický kapitál do této velmi nadstandardní spolupráce, která nemá ve vztazích dvou zemí srovnání. "Udivilo by nás, kdyby vzájemná důvěra vybudovaná v souvislosti s takzvaným Melkským procesem byla náhle promarněna," dodal v odpovědi Vondra.

Vídeň se o kolaudaci Temelína, která vstoupila v platnost 6. listopadu, dozvěděla ústně na dvoustranném zasedání českých a rakouských odborníků 7. listopadu. V Rakousku vyvolala informace rozruch a v první reakci protesty. Organizace odpůrců atomu a hornorakouské zemské orgány kolaudaci označily za porušení česko-rakouských dohod z Melku, i Pröll tehdy tvrdil, že dohoda zněla "kolaudace až po vyjasnění otevřených bezpečnostních otázek".

Tuto formulaci vykládají odpůrci Temelína jako český závazek "fakticky odstranit" (stavebními nebo konstrukčními úpravami) vznášené námítky a obviňují rakouskou vládu, že nepostupuje proti Česku ostřeji. Nehledě na kritiku radikálních odpůrců atomu prakticky ze všech politických stran však si vídeňská vláda nakonec nejprve vyžádala podklady a teprve poté chce rozhodovat o dalších krocích.

Kolaudace se podle ČEZ i dalších státních orgánů odpovídala českým zákonům. Povoluje provoz Temelína na deset let od spuštění štěpné reakce. U prvního bloku to znamená do roku 2010 a u druhého do roku 2012. Poté bude muset ČEZ získat nové povolení.

Pokud jde o případnou žalobu Rakouska proti Česku, odborníci, včetně některých rakouských se domnívají, že v ní Vídeň nemá šanci. Například podle experta na mezinárodní právo z univerzity v Linzi Franze Leidenmühlera neobsahuje dohoda z Melku klauzuli o závazném postupu v případě nastalého sporu, ani zmínku o příslušnosti soudu. Rakousko sice může podat žalobu u Mezinárodního soudního dvora (v nizozemském Haagu), ale proces by se konal, jen kdyby s ním souhlasila i česká strana.

14.11. Vondra: NATO v Rize bude jednat také o Kosovu a Afghánistánu K této zprávě: FOTO

Završení vojenské transformace NATO, budování spolupráce s globálními bezpečnostními partnery a zahraniční mise v Kosovu a Afghánistánu - to by měly být podle ministra zahraničí Alexandra Vondry hlavní body summitu, na který se zástupci 26 zemí Severoatlantické aliance sjedou koncem listopadu do lotyšské Rigy. NATO by prý mělo vyslat pozitivní signál státům, které usilují o členství. Na pozvánku si ale budou muset asi počkat až do roku 2008.

"Aliance završí vojenskou transformaci a bude více budovat partnerství se státy, které vyznávají nejenom stejné hodnoty, ale také se účastní stejných operací, jako jsou Austrálie, Nový Zéland či Japonsko," uvedl dnes Vondra na konferenci Summit NATO v Rize: Co můžeme očekávat? "Významná bude otázka dvou klíčových operací, tedy Kosova a Afghánistánu," podotkl. V obou zemích působí i čeští vojáci.

Na řížském summitu prý NATO potvrdí také politiku otevřených dveří. "Země jako Chorvatsko, Makedonie nebo třeba Albánie mohou uslyšet jisté pozitivní slůvko, i když nebude ve formě závazku," uvedl Vondra. Politici tak v Rize zřejmě potvrdí, že rozšiřování NATO je možné. Pozvánka a připojení dalších zemí se totiž očekává až na summitu v roce 2008. O členství v NATO usilují také Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie nebo Ukrajina.

Na vrcholnou schůzku NATO se představitelé členských zemí sjedou 28. a 29. listopadu. Česko na ní bude zastupovat prezident Václav Klaus. Podle Vondry bude setkání v Rize symbolické i proto, že bude historicky prvním summitem NATO na území bývalého Sovětského svazu. Lotyšsko bylo přijato do aliance předloni spolu s šestí dalšími postkomunistickými zeměmi včetně Slovenska. Česká republika se stala členem aliance v první vlně rozšíření v roce 1999 společně s Maďarskem a Polskem. Summit v Rize by měl podle vedení NATO vyslat i signál ohledně spolupráce aliance a Evropské unie. Z 26 členských států NATO je 19 zároveň také v EU. Zástupci NATO by na summitu měli jednat také o penězích. Generální tajemník aliance Jaap de Hoop Scheffer koncem října v Praze vytkl českým politikům pokles výdajů na obranu. NATO členským zemím doporučuje, aby na obranu dávaly dvě procenta hrubého domácího produktu (HDP). České výdaje přitom v současnosti činí asi jen 1,8 HDP. Limit ale nedodržují ani další státy.

Jako při jiných podobných akcích se Riga po dobu jednání politiků stane zřejmě nejstřeženějším městem planety. Na bezpečnost bude dohlížet na 9000 policistů a vojáků. Bude mezi nimi i 27 českých armádních chemiků. V Rize budou pro případ, že by bylo třeba zajistit dekontaminaci osob a raněných.

Specialisté z liberecké brigády radiční, chemické a biologické ochrany se už mimo jiné podíleli na bezpečnostních opatřeních při summitech NATO v Praze a Istanbulu a pomáhali také při zabezpečení letních olympijských her v Řecku. Z Česka do lotyšské metropole zamířil i kamion a technici firmy, která bude zajišťovat tlumočnickou techniku v jednom z jednacích sálů. Riga čeká na 5000 účastníků summitu, včetně asi 2000 novinářů. Lotyši se mohou těšit, že si během jednání užijí dnů pracovního volna.

15.11. Rumunský velvyslanec: Odchod Čechů z Banátu omezí silnice a práce

Rovensko (Banát, Rumunsko) - Budování a opravy cest do vesnic, zajištění chybějící zdravotní péče o starou generaci a dostatek pracovních míst by omezily hromadné vysídlování mladých rumunských Čechů zpět do původní vlasti. Odlivu, který bude po lednovém vstupu Rumunska do EU ještě snadnější, ale zabránit nelze. Šest vesnic z

jihorumunského Banátu s necelými 2000 obyvateli musí sázet zejména na drobné podnikání, cestovní ruch a agroturistiku.

"Chceme, aby zde zůstala unikátní komunita, díky níž se zachovávají staré tradice, písně a zvyky, jež v ČR už nenajdete," řekl ČTK český velvyslanec Petr Dokládala. "Nechceme, aby tu byli za 15 let pouze rekreanti z Temešváru, Bukurešti, Prahy a Brna," dodal.

Z Rumunska, kde nyní žije 22 milionů obyvatel, se za 15 let vystěhovaly dva miliony lidí, většinou s vyšším než základním vzděláním a v produktivním věku.

Pracovní uplatnění rumunských Čechů se ale stále zhoršuje. Loni a letos byly uzavřeny dva doly na černé uhlí v Bígru a Eibentálu a velvyslanec se obává dalšího odlivu lidí. Loni uzavřela rumunská vláda ztrátové doly na barevné kovy v Nové Moldově, kde byly zaměstnány stovky Čechů. Chalupy se začaly ve vesnicích prodávat už před pěti lety. Teď je v každé obci skoro polovina domů opuštěná a řada z nich prodaná za sumy i kolem 20.000 korun.

Po vstupu Rumunska do EU už Česko nebude poskytovat Banátu tolik peněz jako koncem 90. let, kdy do všech šesti vesniček přiteklo 42 milionů korun, zejména na opravu přístupových cest a škol.

"Byla dohoda s rumunskou vládou, že budou tyto silnice, směřující z hlavních tahů, spolufinancovat. To se ale nestalo," postěžoval si velvyslanec. Situace se ještě zhoršila po povodních v květnu 2003, odkdy je třeba Rovensko se stovkou rumunských Čechů dostupné pouze terénními vozy.

Podle Dokládala si bude muset Rumunsko po vstupu do EU pomáhat samo, od Česka může čekat zhruba půl milionu korun ročně na kulturní výměny a festivaly. Další peníze poskytuje nevládní sektor, nadace Člověk v tísni a Diecézní charita Brno, která staví na Svaté Heleně dům pro ošetřovatelky.

Zemědělstvím, kterým se potomci prvních českých osadníků z roku 1823 žijí dodnes, zajišťuje jim pouze obživu rodiny nikoli zisk.

"Šance je v dlouhodobějších pobytech českých turistů v unikátním prostředí českých vesnic. Snažíme se oblast propagovat a pomoci opravit opuštěné domy pro návštěvníky," řekl Ivo Doukoupil z nadace Člověk v tísni. Do šesti ryze českých vesnic letos zamířily tisíce českých turistů.

Do Banátu přišly stovky rodin především z Plzeňska, okolí Prahy a Kladna v roce 1823. Nejprve založily vesnici Svatá Helena, později Rovensko, Šumice, Bígr, Gerník a Eibentál. Ještě v roce 1991 ve vesnicích žilo asi 10.000 Čechů, nyní je to necelá pětina. Podle Dokládala obývá v současné době různé rumunské vesnice celkem 3900 Čechů.

24.11. Summit NATO potvrdí reálnost aliančního protiraketového deštníku

Summit NATO příští týden přijme zprávu o protiraketové obraně aliance, která potvrdí, že je proveditelná. Rozhodnutí o její realizaci ale zřejmě nepadne dříve než za dva roky a bude brát v úvahu i kompatibilitu s budovaným americkým systémem, řekl ČTK český velvyslanec při NATO Štefan Füle.

Summit by měl na základě zprávy potvrdit, že protiraketová obrana je pro evropské členy NATO uskutečnitelná a není tedy již jen teoretickým konceptem. Navrhne také vypracování dalších analýz pro konečné rozhodování, včetně studie kompatibility tohoto systému s americkým. Základní rozhodnutí o protiraketové obraně aliance by mohlo padnout na dalším summitu v roce 2008, dodal Füle.

Američané již mají základny své protiraketové obrany na Aljašce a na Marshallových ostrovech v Pacifiku. Nyní chystají třetí pilíř v Evropě a zvažují i možnost ho umístit v ČR.

Američané prezentovali svůj systém minulý týden na jednání Rady NATO-Rusko. Podle Füleho se snažili vyvracet obavy Rusů, že by změnil strategickou rovnováhu, nebo že by ohrožoval ruské strategické prostředky. Současně také jasně řekli, že americký systém je stavěn od počátku tak, aby byl kompatibilní se systémem řízení a velení NATO, uvedl český diplomat.

Pokud by se aliance rozhodla, aby se evropská část amerického protiraketového deštníku stala součástí systému NATO, pak tomu nebude z technického hlediska stát nic v cestě, dodal.

I když se o tom ještě zdaleka nerozhoduje, je podle Füleho "v logice věci", aby se americký systém stal páteří alianční protiraketové obrany. Nikdo si nedokáže představit, že kdyby se aliance rozhodla pro vybudování protiraketové obrany, že by vytvářela paralelní systém vedle amerického, který by tady již byl rozmístěný, řekl. "Tohle si tady nikdo moc nedokáže představit."

28.11. ČR zvažuje protest v Bruselu kvůli rakouské blokádě hranic

Česká republika zvažuje podání stížnosti u Evropské komise kvůli povolení blokády rakousko-českých hranic rakouskými úřady. ČTK to řekl nový český velvyslanec v Rakousku Jan Koukal. Podle něj totiž rakouské úřady porušily takzvanou dohodu z Melku tím, že povolily na 3. prosince blokádu hraničního přechodu Wullowitz/Dolní Dvořiště na protest proti provozu jaderné elektrárny Temelín (JETE). Velvyslanec dnes rakouskému prezidentovi Heinzi Fischerovi předal pověřovací listiny k výkonu diplomatické funkce.

Rakouské úřady podle Koukala porušily povolením šestihodinové blokády memorandum z Melku, jež bylo podepsáno v roce 2001 pod dohledem Evropské unie. Podpisu dokumentu se zúčastnil tehdejší komisař pro rozšiřování EU Günter Verheugen. Proto by se Česko podle Koukala mohlo obrátit právě na Evropskou komisi. Podle českých diplomatických zdrojů by šlo o symbolický protest bez přímých mezinárodně právních dopadů.

Z hlediska rakouských závazků je podle Koukala v dohodě nejdůležitější článek, podle něhož musí Vídeň zajistit volný pohyb osob a zboží. To podle něj porušily hornorakouské úřady, když poprvé oficiálně povolily blokádu hranic. "Pokud článek poruší nějaké občanské sdružení, je to špatné, ale ne soudně vymahatelné. Pokud tak učiní státní správa, je to vážný krok," prohlásil ambasador. Podle něj bude Praha na pravděpodobnou blokádu ostře reagovat.

Podle některých právních názorů však je blokáda hranic v souladu se zákony a dohodami, neboť v EU stojí právo na shromažďování a vyjádření protestu výše než právo na volný pohyb osob.

Stanovisko České republiky, které se připravuje, hodlá český velvyslanec v pondělí osobně sdělit rakouskému ministru životního prostředí Josefu Pröllovi. "Ze zákulisních jednání mám signály, že i v rakouské politické sféře se utváří názor, že blokáda není zrovna ideální nástroj. Ale uvidíme, zda se to oficiálně potvrdí," poznamenal velvyslanec.

Česko se v dohodě z Melku podepsané v roce 2001 zavázalo prověřit možnost zvýšení bezpečnosti několika uzlů temelínské elektrárny, poskytovat neprodleně veškeré informace o provozu a umožnit monitorování okolí JETE.

Po kolaudaci JETE z počátku listopadu se v Rakousku strhla vlna rozhořčení vůči postupu českých úřadů. Podle rakouských odpůrců Temelína totiž byla elektrárna zkolaudována bez předchozího odstranění některých technických nedostatků, a Praha prý tak porušila dohodu z Melku. Kritici Temelína si podle některých

pozorovatelů vykládají dohodu tak, že oni budou určovat, čím má česká strana elektrárnu "vylepšit".

Protestní dopis poté zaslal Pröll českému ministrovi zahraničí Alexandru Vondrovi a čelní představitelé rakouských parlamentních stran podpořili myšlenku podání mezinárodní žaloby proti Praze. Stejně stanovisko zastává oficiálně i spolková země Horní Rakousy. Její zemský hejtman Josef Pühringer minulý týden oznámil, že Evropská komise její názor podpořila.

Česká republika podle Koukala dohody stran Temelína plní. "My jsme přesvědčeni, že my jsme memorandum z Melku dodrželi," řekl Koukal. Připustil však, že Česko zpočátku zanedbalo informační povinnost.

Zdeněk Polák ank

281421 nov 06

29.11. NATO dle očekávání nabídla program Partnerství pro mír třem zemím

Summit Severoatlantické aliance dnes podle očekávání nabídl předvstupní program Partnerství pro mír (PFP) Srbsku, Černé Hoře a Bosně a Hercegovině. V komuniké NATO je ale požadavek, aby Srbsko a Bosna plně spolupracovaly s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY).

Další balkánské země by se podle NATO mohly zapojit do programu v roce 2008. Podle agentury Reuters jmenuje komuniké v této souvislosti Albánii, Chorvatsko a Makedonii.

Podle českého ministra zahraničí Alexandra Vondry je uzavření partnerství důležité zejména v případě Srbska právě nyní, kdy se čeká na rozhodnutí o budoucím statusu Kosova a bude třeba na to reagovat.

Vondra se vrcholné schůzky zástupců 26 členských států NATO v lotyšské Rize účastní spolu s prezidentem Václavem Klausem a premiérem Mirkem Topolánkem.

Programem PFP prošly i ČR a další nové členské země NATO. Nabídku Srbsku ke vstupu do něj česká diplomacie vítá. ČR takový přístup důsledně v posledních měsících prosazovala v NATO i v EU, dodal již v úterý Vondra.

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

2.11. Česká fotografka Soňa Goldová získala rakouskou cenu Henkel Award

Česká fotografka Soňa Goldová obdržela ve Vídni za svou tvorbu uměleckou cenu Henkel Art.Award. za rok 2006. Cena je dotovaná odměnou 5000 eur (140.000 Kč) a nadace Henkel Central Eastern Europe (CEE), která ji uděluje, navíc podle agentury APA slíbila fotografce uspořádat výstavu v Česku.

Dvě ceny pro mladé fotografy dotované po 1500 eurech dostali Igor Eskinja z Chorvatska a Gerlinde Miesenböcková z Rakouska.

Práce Goldové ocenila jako nejlepší mezinárodní porota. "Mimořádný dojem učinila tematická mnohotvárnost prací Soni Goldové. Sociální témata reflektuje právě tak jako každodennost, architekturu či urbanitu," cituje agentura APA ze zdůvodnění.

Henkel Art.Award je udělována od roku 2002 za kresbu, fotografii a design umělcům z 28 zemí střední a východní Evropy. Snímky všech tří dnes oceněných fotografů budou od 3. do 11. listopadu vystaveny v prostorách Uměleckého fóra banky BA-CA na vídeňském náměstí Freyung.

2.11. Undergroundoví klasici si získali moskevské publikum

Před dvaceti lety by byl koncert české skupiny The Plastic People of the Universe v Moskvě něčím naprosto nepředstavitelným. Kapela, známá nekompromisním postojem vůči ruskému i československému komunistickému režimu, vystoupila v moskevském klubu Na Brestské. Publikum ocenilo dvouhodinové vystoupení velkým aplausem.

"Přál jsem si to dlouhá léta a nevěřil jsem tomu, že by se to mohlo uskutečnit. Neuvěřitelné se stalo skutkem a Plastici vystupují v centru Moskvy," řekl dnes ČTK během koncertu Tomáš Glanc, šéf moskevského Českého centra, které celou akci zorganizovalo.

Do prestižního hudební klubu přišlo několik stovek lidí, zčásti Češi žijící v Moskvě, zčásti ruské publikum. Všichni ocenili nadšeným potleskem klasické "plastikovské" songy i jejich nové skladby.

"Skupinu nevnímám jako symbol boje s komunismem, boje s čímkoliv. Pro mne jsou cenní v první řadě svou hudbou," uvedla Inna Priležajevová, manažerka klubu Na Brestské. Přiznala také, že současná česká hudba není v Rusku moc známá.

Klasici českého undergroundu zahráli v Moskvě dvě desítky skladeb, neopomněli písně jako Kanárek nebo Magické noci. Ze stálého souboru chyběl pouze nemocný kytarista Joe Karafiát; na pódiu ho při některých skladbách nahradil zvukař Oldřich Skalický.

Saxofonista, klarinetista a zpěvák Vratislav Brabenec si ruské publikum pochvaloval. "Říkali, že náš zvuk je něco, co nikdy před tím neslyšeli. Reagovali zvláště dobře na výrazně rockové skladby, ale na psychedelické experimenty. Reakce na ně byla spontánnější," řekl po vystoupení ČTK Brabenec.

Kapela už tento týden zahrála v Nižním Novgorodu, o víkendu je čeká publikum v Petrohradu. Z Ruska pak "Plastici" odcestují do Spojených států.

5.11. Ivan Trojan má z projekce v New Yorku dobrý pocit; přišli Havlovi

Mile překvapen byl český herec Ivan Trojan reakcemi amerického publika při projekci snímku Příběhy obyčejného šílenství na festivalu nových českých filmů v New Yorku. "Film vnímali stejně jako u nás. I otázky byly podobné," řekl ČTK po diskusi s diváky, která následovala po představení.

Stejnou zkušenost má z promítání v Moskvě, kde nedávno představoval film i s režisérem, scenáristou a autorem divadelní předlohy Petrem Zelenkou.

"Takže se mi zdá, že ten film naši republiku jaksi přesáhl," dodal.

V kině BAMcinématek při Brooklynské hudební akademii, kde se třídní festival koná, se dobře bavili i bývalý český prezident Václav Havel s manželkou Dagmar. Exprezident je hostem newyorské Kolumbijské univerzity, která na závěr roku připravila obsáhlý program věnovaný Havlovi literárnímu, dramatickému i politickému dílu. Dagmar Havlové v návštěvě kina nezabránilo ani vážné zranění nohy, kvůli němuž je dočasně odkázána na kolečkové křeslo.

Ivan Trojan byl v New Yorku jen na pár dní, protože už v pondělí v noci musí být zpátky na natáčení filmu Medvídek, který podle scénáře Petra Jarchovského chystá režisér Jan Hřebejk. "Je to o naší generaci, takový současný film," popsal stručně snímek.

Řada věcí ho v New Yorku nepřekvapila, protože se o nich obecně ví. "Že si před hospodu nemohu vzít pivo, že kuřáci musí s cigaretou ven," vyjmenoval například. Ocenil ale, že "nejfrekventovanější slovo je tu 'promiňte' a že se tu lidé k sobě chovají slušně".

Na sedmém ročníku festivalu nových českých filmů v New Yorku se o tomto víkendu představily také snímky Šílení režiséra Jana Švakmajera, Štěstí Bohdana Slámy, snímek Márie Procházkové Žralok v hlavě a debut Dana Wlodarczyka Indián a sestřička. Přehlídku spolu s BAMcinématek uspořádalo newyorské České centrum.

5.11. Charta 77 dostala cenu Německé zahraniční společnosti

Německá zahraniční společnost dnes udělila cenu za porozumění mezi národy, toleranci a mír občanskému hnutí Charta 77. V Dortmundu ji převzal jeden z bývalých mluvčích organizace, světitel biskup Václav Malý.

"Je to významné ocenění pro Chartu a pro všechny ty bezejmenné lidi, kteří toho museli hodně vytrpět," řekl Václav Malý po slavnosti telefonicky ČTK. Je podle něj dobré si čas od času připomenout, že Charta 77 významně přispěla k demokracii a reprezentovala tu část tehdejší československé společnosti, která dovedla říci "ne" diktatuře.

Německá zahraniční společnost je nejstarší občanskou organizací Spolkové republiky. Její historie sahá do doby vzniku poválečné SRN v roce 1949, kdy se do ní sdružili občané Dortmundu. Postupem let vznikaly podobné společnosti po celém Německu. Jejím cílem je pěstovat lidské, kulturní a sociální kontakty s jinými národy. Cenu za porozumění mezi národy, toleranci a mír udělovala společnost podruhé. V roce 2003 ji získal bývalý maďarský ministr zahraničí a premiér Gyula Horn, který se v roce 1989 významně zasadil o otevření maďarských hranic na Západ.

Hodnoty jako porozumění, tolerance a mír, které jsou s cenou spojeny, jsou podle Václava Malého aktuální stále. "Patří nadále mezi nejdůležitější úkoly současnosti," řekl Malý ČTK.

Německá zahraniční společnost letos připravila v zastoupení Charty 77 ceny dvě; jedna byla připravena pro Malého a druhá pro dalšího z bývalých mluvčích organizace, ministra zahraničí Alexandra Vondru. Ten se ale kvůli pracovnímu zaneprázdnění omluvil a v jeho zastoupení ji převzal český velvyslanec v Německu Boris Lazar.

Cena je podle společnosti dotována pro každého z laureátů částkou 5000 eur (asi 140.000 korun) a soškou dortmundského umělce Paula Redinga. Předával ji předseda Německé zahraniční společnosti Heinz Fennekold.

7.11. Tým českých studentů třetí v celosvětové soutěži UNESCO

Tým studentů z Třeboně spolu s partnerským týmem z Argentiny vybojoval třetí místo v celosvětové soutěži Mondialogo School Contest, který pořádá Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) spolu s koncernem DaimlerChrysler. UNESCO to oznámila ČTK v Paříži. Cílem soutěže je přispět k dialogu mezi kulturami.

Výsledky soutěže byly vyhlášeny v pondělí večer v Římě. Česko-argentinský tým se dělí o třetí místo se smíšeným konžsko-polským týmem. Studenti z gymnázia Na Sadech v Třeboni a jejich argentinští kolegové byli oceněni za film zdůrazňující podobnosti jejich každodenního života, uvádí UNESCO.

První cenu získali Italové a Indonésané, druhou Japonci a Turci. Zvláštní uznání za angažovanost ve prospěch dialogu udělila porota družstvu tvořenému studenty z Íránu a ze Spojených států. Mezi členy poroty je i bývalá islandská prezidentka Vigdís Finnbogadóttirová.

Soutěže, která se pořádá od roku 2003 a je svého druhu největší na světě, se letos zúčastnilo 35.000 studentů ze 138 zemí. Dvojice určuje los. Do závěrečného klání postoupili studenti z 50 škol 38 zemí.

Čeští studenti byli v této soutěži úspěšní už předloni, kdy také skončili třetí. Šlo o tým z Brna, jehož partnerem byli studenti ze Suvy, hlavního města tichomořského souostroví Fidži.

7.11. Dětská prostituce v českém pohraničí prý není tak vidět, ale trvá K této zprávě: AUDIO

Dětská prostituce v českých pohraničních oblastech s Německem se v posledních letech přesunula z ulic do "podzemí". Na konferenci o dětské prostituci na pomezí Německa, ČR a Rakouska to v Evropském parlamentu v Bruselu uvedla Cathrin Schauerová z německé nevládní organizace Karo.

Karo se věnuje terénní práci mezi prostitutkami v českém pohraničí především na pomezí s východním Německem. V roce 2003 vyvolala organizace v Česku rozruch studií o údajně rozšířené dětské prostituci v této oblasti.

"Dřív byla dětská prostituce vidět na ulici, ale to se změnilo," řekla ČTK po konferenci Schauerová. Tato prostituce není tak zjevná, odsunula se do "podzemí", do zadních pokojů, dodala.

Lékařka Eva Vaníčková z Karlovy univerzity, která se zabývá důsledky sexuálního zneužívání dětí, na konferenci uvedla, že pro rozsah dětské prostituce nejsou v ČR žádná čísla. "Je to takřka nezjistitelné," dodala.

Konferenci uspořádal europoslanec Milan Horáček za německou stranu Zelených. Podle něj je především třeba zvýšit povědomí o problému. Prostituce dětí je všeobecný problém, který je třeba řešit v evropské dimenzi, není to jen záležitost česko-německá nebo česko-rakouská, ale týká se Evropy od Skandinávie po Itálii, zdůraznil.

Horáček i Schauerová se shodli, že situaci ztěžuje i korupce policistů. Její rozsah je obtížné zjistit, ale setkáváme se s ní, řekla Schauerová.

Během konference organizátoři promítli krátký televizní film o Schauerové z roku 2005, který cituje příklady, kdy čeští policisté údajně vzali prostitutkám "vydělané" peníze.

Schauerová ale dnes uvedla, že se postoj české policie v posledních letech změnil. Nyní s námi spolupracují, a lépe funguje i spolupráce mezi národními policiemi, dodala.

"Policejní důstojníci začínají chápat, že jim (korupce) demoralizuje nižší policejní úředníky, kteří se z finančních i jiných důvodů nechají podplácet," potvrdil také Horáček.

Karo vyvolala v roce 2003 rozruch kontroverzní studií Děti šlapou chodník, která vyvolala nevoli českých úřadů a vedla saskou zemskou vládu k přezkoumání činnosti organizace. Saská vláda pak dvakrát odmítla Karo finančně podpořit. Schauerová dnes řekla, že ji tato reakce v ČR a tvrdost urážek překvapily.

7.11. Německo udělilo Lence Reinerové Velký kříž SRN za zásluhy

Německý prezident Horst Köhler vyznamenal českou německy píšící spisovatelku Lenku Reinerovou Velkým křížem řádu za zásluhy Spolkové republiky Německo za její celoživotní dílo. Vyznamenání laureátce příští týden předá německý velvyslanec v Praze Helmut Elfenkämper.

Spisovatelka, která se narodila v roce 1916 v pražské židovské rodině, dostává vyznamenání za celoživotní literární dílo jako velká dáma (Grande Dame) německé literatury v Česku. Reinerová dodnes obohacuje svou rozmanitou tvorbou evropskou jazykovou krajinu o nenávratnou paletu pražské němčiny. Jako angažovaná svědkyně doby se neúnavně zasazuje o porozumění a smíření v Evropě, praví se ve zdůvodnění.

Devadesátiletá Lenka Reinerová je spoluiniciátorkou projektu Pražský literární dům autorů německého jazyka. Angažuje se rovněž na české literární scéně. Všechna její díla byla přeložena do češtiny a těší se široké a stále rostoucí čtenářské obci v Česku. Ve dnech 8. a 9. listopadu bude v pražském divadle Viola vyprávět o svém životě, předčítat ze svých knih a diskutovat s publikem. Jde o součást projektu Pražský divadelní festival německého jazyka a Rok s židovskou kulturou.

V roce 1999 dostala Lenka Reinerová ve Výmaru ocenění Schillerův prsten, v roce 2001 českou Medaili za zásluhy, v roce 2002 čestné občanství Prahy a v roce 2003 Goethovu medaili.

9.11. Time vybral "hrdiny naší doby", je mezi nimi Havel a Navrátilová

Americký časopis Time se rozhodl po šedesáti letech zopakovat svou anketu z roku 1946, v níž vybíral největší osobnosti uplynulých desetiletí. Mezi "hrdiny naší doby", jež magazín představuje v šedesáti medailonech tentokrát, je také tenistka Martina Navrátilová a bývalý prezident Václav Havel. Do časopisu pronikl i současný prezident Václav Klaus - jako autor textu o Margaret Thatcherové.

"Tihle všichni změnili náš svět k lepšímu. Připíjíme jim - a také hrdinství," píše redakce časopisu v úvodníku. Mezi osobnosti, které se nebály provokovat a riskovat, zařadil Time i Václava Havla a Martinu Navrátilovou.

Exprezident Havel se tak ocitl po boku Nelsona Mandely, Charlese de Gaulla, Michaila Gorbačova nebo Jicchaka Rabina. Autorem Havlova medailonu je jeho přítel, rockový hudebník Lou Reed. "Jsem nesmírně poctěn, že ho znám. Je to zcela obdivuhodný člověk. Velký spisovatel..., statečný muž. Muž, který je - a byl - ochoten jít do vězení kvůli svým zásadám," píše.

Tenisová legenda Martina Navrátilová si podle časopisu Time zaslouží obdiv za svou neústupnost a boj s konvencemi. "Ať už ji milujete nebo nesnášíte - jen málo lidí dokáže zůstat lhostejných - Navrátilová byla od osmdesátých let hlavní postavou ženského tenisu."

Mezi nejvlivnějšími umělci podle magazínu v uplynulém půlstoletí kralovali mimo jiné Beatles, Pablo Picasso, Maria Callasová nebo autorka série o čarodějnickém učni Harry Potterovi Joanne K. Rowlingová. Největší inspirací prý byla princezna Diana,

ale také sovětský kosmonaut Jurij Gagarin, papež Jan Pavel II. nebo fotbalista Franz Beckenbauer.

Magazín Time dokázal pro svoje výroční vydání získat i zajímavé autory. O bývalém německém kancléři Helmutu Kohlovi píše taktéž bývalý americký prezident George W. Bush. Francouzského režiséra Françoise Truffauta představuje slavný americký filmař Martin Scorsese, zpěváky Boba Geldofa a Bona zase prezident Světové banky Paul Wolfowitz.

Václav Klaus napsal portrét "železné lady" Margaret Thatcherové jako její velký obdivovatel. "Setkal jsem se s mnoha velikány světové politiky, ale nikdo z nich na mě neudělal takový dojem jako tato výjimečná žena," přiznává Klaus. Neodpustí si ale ani malé rýpnutí. "Sám jsem pyšný na to, že jsem thatcherista... Bohužel, v současné době jsou tradiční evropské pravicové strany někdy sotva k rozeznání od těch sociálnědemokratických."

10.11. Česká móda se představí v New Yorku; předehtou Turkovy fotografie

Výstavou snímků světově uznávaného českého módního fotografa Jiřího Turka odstartoval v noci na dnešek v New Yorku projekt Czech Fashion Wave (Česká módní vlna), který 30. listopadu vyvrcholí velkou módní přehlídkou za účasti letošní Miss World Taťány Kuchařové, českých topmodelek a významných českých a amerických osobností.

V obrovských módních studiích známých jako Milk Gallery na Manhattanu se poslední listopadový den uskuteční první skupinová prezentace českých módních návrhářů ve Spojených státech. "Chceme New Yorku představit současnou českou módu a český životní styl," řekla ČTK výkonná ředitelka newyorského Českého centra Monika Koblerová.

Přehlídku Czech BeneFashion, která se má každoročně opakovat, pořádá České centrum jako benefiční akci s charitativním posláním. Výtěžek bude prostřednictvím nadace Slunečnice české modelky a Miss 1999 Heleny Houdové určen na pomoc postiženým dětem v Česku i jinde ve světě, uvedla Koblerová.

Kurátorkou přehlídky pro zhruba 300 diváků je návrhářka Liběna Rochová, která ke spolupráci přizvala Hanu Zárubovou, Moniku Drápalovou a Denisu Novou. Jejich práce předvedou české modelky působící v New Yorku. O vlasový design se postará Petra Měchurová, vítězka mezinárodních soutěží se zkušeností z vlastní prezentace v New Yorku. Módní show doprovodí snímky Jiřího Turka.

Jako hosty pořadatelé pozvali nejen přední české topmodelky pracující v New Yorku Petru Němcovou a Karolinu Kurkovou, ale například i exprezidenta Václava Havla a jeho manželku Dagmar, kteří jsou nyní v New Yorku. Jednají také o účasti amerických osobností ze showbyznysu a z veřejného života.

"Jde o společenský večer. Snažíme se, aby přišly i newyorské celebrity. Proto BeneFashion pořádáme na místě, kde se tradičně konají módní show prestižních značek a lidé tam jsou zvyklí chodit," vysvětlila Koblerová.

Předehtou v podobě zahájení výstavy Turkových fotografií se konala v Leica Gallery na Broadwayi známé především jako centrum reportážní fotografické tvorby. Autor, který se po čtyřech letech života v New Yorku letos vrátil do Prahy, vybral stovku uměleckých prací, kde spojuje módu a ženskou krásu se svérázným půvabem New Yorku. Na snímcích, které jsou spíš obrazy než reportážními momentkami, čerpá z každodenního života města a představuje své pohledy na ulice, metro, čekárny a především na lidi.

Výstava bude otevřená do začátku ledna.

11.11. Mladí čeští výtvarníci vystavují ve vídeňském Mozartově domě K této zprávě: FOTO

Až v druhém suterénu vídeňského Mozartova domu se koná nová multimediální výstava s názvem Mozartova pomsta (Mozarts Rache) pětice mladých výtvarných umělců z jiní Moravy. Často provokativní až trochu shazující portréty, videoklip na téma Mozartovy vycházky do budoucnosti nebo počítačová předělávka Mozartovy klavírní a houslové sonáty C dur jsou lehce "undergroundovým" příspěvkem k letošním oslavám 250. výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta.

"Většinou nám šlo o reflexi mozartománie. Mozart se stal více ikonou byznysu než umění," řekl ČTK autor videofilmu o Mozartovi brněnský multimediální umělec Robert Mořkovský. Skladatel se v příběhu podkresleném jeho vlastní, avšak počítačově remixovanou hudbou, prochází současnou Vídní a nestačí se divit, že své portréty nachází všude od obalů čokolád až po toaletní papír. Film však prý také klade otázku, zda se géniové jako Mozart nevracejí a zda už mezi námi nejsou, aniž bychom to byli schopni poznat.

Materiál ke snímku nasbíral Mořkovský s pomocí low-tech digitální kamery už při květnovém workshopu, kdy organizátoři výstavy z Mozartova domu pozvali mladé české umělce prostřednictvím brněnského občanského sdružení Jižní vítr do Vídně. Načerpát tu měli inspiraci z oslav mozartovského výročí. "Chtěli jsme udělat průřezovou reprezentativní výstavu s důrazem na multimediálnost," vysvětlil zástupce sdružení David Kubů, podle něhož přípravy zabraly organizátorům, většinou učitelům, a vystavujícím autorům, jinak studentům pražských a brněnských uměleckých škol, zhruba tři čtvrtě roku, a to v jejich volném čase.

Jádrem výstavy jsou obrazy zpracovávající fenomén Mozart. Nejmladším vystavovatelem je devatenáctiletý Martin Nytra, který se na svých výrazně barevných malbách pokusil zachytit pohled mladého Mozarta na svět kolem sebe. "Promítl jsem do nich své zkušenosti z dětství, kdy jsem musel nacvičovat Mozartovy rané skladby," vysvětlil.

Nejzkušenější umělkyní prezentovanou na výstavě je zřejmě Eva Jiřiková, scénografka Slováckého divadla v Uherském Hradišti, která na vídeňskou výstavu poslala své velkoformátové tisky. "Tak tohle je partitura", ukazuje na několik přibližně vodorovných linek na své kresbě, "a tady ty skvrnky jsou noty," vykládá jeden ze svých spíše abstraktních výtvorů, prý inspirovaných letem holubů po vídeňské obloze.

Výstavu doplňují velkoformátová plátna Libora Veselého, jenž si pohrál s námětem mozartovských masek, a transformované digitální fotografie Petra Kunčíka, který ironizuje Mozartovy podobizny na oblíbených cukrovinkách s mozartovskými náměty na obalech. Student Fakulty výtvarných umění v Brně přitom nezastírá, že jeho projekt trochu připomíná sérii portrétů Marilyn Monroeové od amerického zakladatele popartu Andyho Warhola.

12.11. Sympozium v New Yorku o Havlově díle uměleckém i politickém

Pohledu na bývalého českého prezidenta Václava Havla jako na literáta a politika bylo věnováno sobotní sympozium na newyorské Kolumbijské univerzitě. "Abychom řádně ocenili, co dal nejen českému národu, ale celému světu, musíme ho hodnotit z různých stran," řekl ČTK k důvodům, které univerzitu k uspořádání konference vedly, moderátor programu Christopher Hardwood.

"Havel není jen politikem, ale jak tu mnohokrát zaznělo, není také jen dramatikem, esejistou, disidentem či intelektuálem," shrnul vystoupení uznávaných znalců Havlova díla ze severoamerických univerzit. Spolu s nimi se Havlově roli v české

společnosti věnovali i jeho kolegové z disentu a blízcí spolupracovníci, nynější místopředseda Senátu Petr Pithart, velvyslanec při OSN Martin Palouš a ředitel Newyorské univerzity v Praze, politolog Jiří Pehe.

Havlovo dílo umělecké zhodnotili jeho překladatel do angličtiny Paul Wilson a divadelní a literární teoretici Carol Rocamorová, Marketa Goetzová-Stankiewiczová a Peter Steiner.

Diskuse ukázala, že Havel je ve Spojených státech mimořádně respektovanou osobností a - jak v sále zaznělo - "tváří České republiky" v Americe. Studenti i další účastníci sympozia dali ve svých dotazech najevo hlubokou znalost jeho díla a idejí, ale i novodobých českých dějin, zejména z období konce komunistického režimu a přechodu k demokracii.

Dověděli se i některé podrobnosti z politického zákulisí té doby, jako například, že Pithart byl v roce 1989 proti Havlově kandidatuře na prezidenta, protože si uvědomoval, že státnická funkce mu znemožní tvorbu dramatickou. Zkrácení volebního období prvního polistopadového parlamentu, s nímž Havel podle Pitharta "nadšeně souhlasil", aby se mohl vrátit k psaní divadelních her, ovšem urychlila rozpad Občanského fóra a ve svém důsledku i rozpad Československa, řekl Pithart. Exprezident, který je nyní v New Yorku jako host Kolumbijské univerzity, se sympozia nezúčastnil. Vystoupil ale na páteční přednášce pro několik set posluchačů kurzu současné civilizace, který je věnován filozofii a sociálnímu myšlení od antického Řecka po současnost.

"Letos byla do osnov mimořádně zařazena Havlova esej Moc bezmocných. Jeho pobyt na univerzitě jsme využili k pozvání, aby přednesl speciální příspěvek," řekl Hardwood. "Reakce studentů byly velice pozitivní, pro spoustu z nich to byl naprosto mimořádný zážitek," dodal.

Další příležitost k setkání s Havlem budou mít posluchači Kolumbijské univerzity ve středu, kdy na její akademické půdě povede veřejný rozhovor s bývalým americkým prezidentem Billem Clintonem. Jeho tématem budou výzvy pro nové demokracie.

Dílo Václava Havla tvoří rámec řady seminářů, přednášek, kritických čtení či filmových a divadelních představení letošního zimního semestru na univerzitě. Jejich námětem jsou například hudba, literatura, divadlo, výtvarné umění či žurnalistika ve vztahu k občanskému vystupování. Program obsahuje také speciální nastudování Havlovy Žebrácké opery či projekci filmu americké režisérky Mileny Kanevové Totální popření, jemuž Havel na letošním pražském festivalu Jeden svět udělil zvláštní cenu. S Havlovou dramatickou tvorbou se mohou Newyorčané po celý podzim seznámit přímo na jevištích. Místní soubor Untitled Theater Company #61 nastudoval v rámci vůbec prvního festivalu kompletního Havlova díla všech jeho osmnáct inscenací, z nichž pět má v New Yorku své anglosaské premiéry.

Tečkou za sobotním sympoziem se stal koncert legendární české undergroundové kapely The Plastic People of the Universe v klubu The Cutting Room na Manhattanu.

12.11. Mladí Češi a Němci zkoumají možnosti výuky češtiny v Německu

Rozšiřování výuky češtiny na školách v Německu nebo možnosti pobytů českých a německých studentů středních škol v sousední zemi patřily k hlavním námětům, jimiž se po uplynulé tři dny zabývalo v Berlíně česko-německé fórum mládeže. Čtyři desítky mladých lidí z obou zemí se sešly na již 11. pravidelném setkání.

"V Německu je zájem o češtinu, ale většinou musí přijít impuls od iniciativních učitelů," řekla ČTK německá mluvčí fóra Kathrin Freierová. Zatímco na českých školách je němčina vedle angličtiny naprosto běžná jako vyučovací jazyk, v

německých je dosud čeština vzácností. Učí se prakticky výlučně v Bavorsku a Sasku, tedy dvou německých zemích sousedících s ČR.

V Bavorsku možnost výuky češtiny nabízí 18 škol. V Sasku je zřejmě těchto škol více, ale přesnější údaje by měla zjistit jedna z anket, kterou nyní fórum mládeže pořádá.

Členové fóra poukázali na to, že vstup ČR do Evropské unie značně usnadnil možnosti výměny, zejména studijní. Zatímco v jedné z dřívějších studií z počátku desetiletí fórum zjistilo řadu administrativních překážek především na českých školách nebo úřadech, mnohé z nich mezitím odpadly. Mimo jiné jsou však nyní zaznamenávány některé stížnosti na kvalitu ubytování v objektech pražské Karlovy univerzity. Dlouhodoběji převažuje zájem Čechů o studium v Německu nad německým zájmem studovat v ČR.

Zcela obvyklou formou výměny se už staly společné česko-německé tábory. Každoročně se jich na obou stranách hranic uskuteční kolem stovky, uvedl český mluvčí fóra Jan Zajíc. Tábory se specializují třeba na památkovou péči nebo ochranu životního prostředí.

Řadu námětů a připomínek členové fóra v Berlíně tlumočili pěti německých poslanců zastoupených v německo-české skupině Spolkového sněmu. Skupinu už řadu let vede sociální demokratka (SPD) Petra Ernstbergerová.

Ve fóru je z každé země po 20 zástupců ve věku od 16 do 26 let. Členové jsou vybíráni na dobu dvou let a scházejí se obvykle po půl roce. Fórum mládeže je jedním z plodů Česko-německé deklarace z roku 1997.

12.11. Dejvické divadlo uvedlo v Moskvě hru Teremin o ruském vynálezci

Velkým aplausem odměnili diváci v Moskevském uměleckém divadle A.P.Čechova český soubor Dejvického divadla. Čtyřdenní hostování v ruské metropoli zahájili herci z Prahy hrou Teremin v režii Petra Zelenky. Inscenace přibližuje osudy ruského vynálezce a hudebníka Lva Těrmena, který se po emigraci do USA proslavil pod jménem Leon Theremin. V současném Rusku je ale umělec téměř neznámý.

České herce pozval do Moskvy ruský režisér a herec Oleg Tabakov. Vloni při návštěvě Prahy se mu prý zalíbila inscenace Oblomov v režii Miroslava Krobota. "Viděl jsem Karamazovy, Oblomova, celou produkci (Dejvického) divadla. A to mi umožnilo je pozvat. Mají talent," řekl dnes ČTK Tabakov.

Hra Teremin měla v Dejvickém divadle premiéru přesně před rokem. Hlavní roli ztvárnil Ivan Trojan, který se kvůli tomu naučil hrát na bezdotykový nástroj thereminvox. "Není to snadné, poctivě jsem cvičil dva měsíce," přiznal se ČTK Trojan před ruskou premiérou. Režisér Zelenka dodal, že na unikátní nástroj se první naučil on. "Neměli jsme žádné učitele, cvičili jsme z videonahrávek a návodů," vysvětlil Trojan. Před moskevským publikem nakonec zahrál i známou píseň Podmoskevské večery.

Těžištěm hry je desetileté období, které hlavní hrdina prožil ve 20. a 30. letech v Americe. "Je to hra o svobodě. Říká se, že aby mohl člověk vynalézat a skládat hudbu, je potřeba, aby byl svobodný. Není to pravda, Theremin žil v nesvobodě a pracoval," uvedl Zelenka.

Podle něj není ruský skladatel odrazem ruského Fausta. "On neprodal svou duši, nepodepsal smlouvu," míní režisér, který ale nezamlčuje, že jeho hrdina spolupracoval s komunistickou tajnou službou.

Divadelní hra už byla přeložena do pěti jazyků, uváděna byla podle Zelenky pouze v Rusku - v dubnu ji předvedli herci v sibiřském Permu. Moskevské publikum si užilo inscenaci v originále - čeština byla překládána titulky promítanými na stěnu.

Dejvické divadlo se moskevským divákům představí celkem čtyřikrát. Hru Teremin, která už získala řadu ocenění, budou mít možnost zhlédnout ještě v pondělí. Od úterý 14. listopadu budou uvedena dvě představení Oblomova podle románu Ivana Gončarova. Hlavní role v obou inscenacích ztvárnil Trojan, který se Zelenkou navštívil Moskvu už loni. Na 27. ročníku Moskevského mezinárodního filmového festivalu zde uváděli snímek Příběhy obyčejného šílenství, který nakonec získal cenu ruské filmové kritiky.

15.11. Horáková oceněna v USA nadací pro památník obětem komunismu Doplnili jsme 6. a 7. odstavec s pasážemi z dopisu prezidenta Bushe.

Česká politička Milada Horáková, kterou komunistický režim v roce 1950 po vykonstruovaném procesu popravil, byla v noci na dnešek SEČ ve Washingtonu oceněna Medailí svobody pojmenovanou po amerických prezidentech Harry Trumanovi a Ronaldu Reaganovi. Vyznamenání jí udělila nadace pro vybudování washingtonského památníku obětem komunismu.

Stejného ocenění se na půdě českého velvyslanectví ve Washingtonu dostalo také předsedovi vlivné konzervativní organizace Heritage Foundation Edwinu Feulnerovi.

Při slavnostním večeru, jehož se zúčastnil odstupující ministr obrany USA Donald Rumsfeld a předseda branného výboru Senátu, republikán John Warner, převzala vyznamenání za Miladu Horákovou její dcera Jana Kánská.

Horáková se stala trvalým symbolem odboje proti komunistickému režimu, trvalou připomínkou jeho nelidských zločinů, napsal český prezident Václav Klaus v dopise, který přečetl velvyslanec Petr Kolář. Za obranu svobody a demokracie zaplatila nejvyšší cenu - navzdory protestům celého světa, včetně významných osobností, jako byl někdejší britský ministerský předseda Winston Churchill či vědec Albert Einstein, připomněl Klaus.

Na adresu Edwina Feulnera uvedl, že je jedním z těch, jejichž myšlenky a sociální aktivity umožnily, aby se ideje svobody a demokracie staly obsahem praktické politiky a vedly svobodný svět k vítězství nad komunistickým totalitarismem.

Americký prezident George Bush v podobném dopise připomněl podíl svých předchůdců Harryho Trumana a Ronalda Reagana na boji s komunismem. Ocenění, jejichž jména nese, pomáhá připomenout si odvahu těch, kdo povstali proti komunistickému útlaku, účast těch, kteří pomohli jiným v nouzi, a sílu dobra k překonání zla, uvedl.

"Dnes jsme znovu konfrontováni s následovníky ideologie zstrašující svobodu, potírající nesouhlas a vyvíjející totalitní snahy. Jako v předcházejících generacích, historie povolává Ameriku k velké odpovědnosti, a my na toto volání směle odpovídáme. Obranou práva všech na svobodu povedeme 21. století do zářícího věku lidské svobody," napsal Bush.

S výstavbou památníku více než stu milionů obětí komunismu na celém světě se začalo letos koncem září, hotový má být příští rok v červnu. Dílo má být třímetrovou replikou sochy Demokracie vztyčené v roce 1989 na náměstí Tchien-an-men v Pekingu svobodomyšlnými studenty, proti nimž tvrdě zasáhla čínská policie a armáda. Inspirací jim byla socha Svobody v New Yorku.

Památník ve Washingtonu bude postaven "na počest těch, kdo úspěšně vzdorovali komunistické tyranii, a k výchově současných a příštích generací o komunistických zločinech proti lidskosti", uvádí nadace, kterou vybudováním památníku pověřil Kongres USA. O vzniku památníku rozhodl americký parlament v roce 1993.

16.11. Havel s Clintonem vzájemně ocenili své zásluhy

Bývalý český prezident Václav Havel a jeho někdejší americký protějšek Bill Clinton se před studenty newyorské Kolumbijské univerzity podělili o své pohledy na dobu, kdy středoevropské země přistupovaly k zásadním společenským a hospodářským proměnám, i o své názory na současný vývoj.

Havel upozornil, že díky Spojeným státům na počátku 90. let minulého století, kdy úřad v Bílém domě zastával Clinton, začala západní Evropa brát takzvané nové demokracie vážně. "Západní Evropa se nás bála," řekl Havel. Za Clintonovy vlády se železná opona začala bořit i psychologicky, když se začaly rozšiřovat společné západní instituce. "Byla to především americká zásluha... Bez rozšíření NATO by se těžko rozšířila Evropská unie," uvedl.

Clinton před studenty vysoce ocenil Havlovu roli. Díky němu jsou lidé v jeho vlasti svobodní, v zemi vládne demokracie a právo. "Když se dostanete na historickou křižovatku, to nelepší, co můžete udělat, je otevřít dveře, aby ostatní mohli vejít," popsal studentům obrazně Havlovy zásluhy o pád komunismu a nastolení cesty k demokracii.

Pokojný přechod k demokracii nebyl podle Havla záležitostí jednotlivce. Ve společnosti byl potenciál, který bylo třeba aktivizovat, bylo zapotřebí "artikulovat obecnou vůli", připomněl český exprezident atmosféru v Československu před 17 lety.

Clinton upozornil na potřebu odpovědnosti politiků, a to i pokud jde o ekologii, řešení problémů světové chudoby nebo následků katastrof. Havel také hovořil o problému postkomunismu, který s sebou přináší "invazi mafií do ekonomiky".

Diskusi, kterou moderoval prezident Kolumbijské univerzity Lee Bollinger, sledovalo ve zcela zaplněném největším sále této prestižní vysoké školy asi 1200 posluchačů. Na jejich dotazy ovšem nedošlo.

Havel tráví poslední dva měsíce letošního roku v New Yorku právě na pozvání Kolumbijské univerzity.

16.11. Vystoupení Kožené ve Vídni tentokrát oceněno ovacemi

Česká mezzosopranistka Magdalena Kožená písňovým koncertem ve vídeňském Konzerthausu své publikum uchvátila a předvedla "suverénní škálu hudebních emocí". Získala tak zpět přízeň svých obdivovatelů, které nepřesvědčila předchozím výkonem před pár týdny na stejném místě při koncertu Mozartových árií, napsala dnes v recenzi agentura APA.

Kožená zpívala za doprovodu klavíristy Malcolma Martineaua písňové skladby Felixe Mendelssohna-Bartholdyho, Roberta Schumanna, Gabriela Faurého a Antonína Dvořáka. Předvedla přitom dokonalou tříjazyčnost v němčině, francouzštině a češtině, píše recenze.

"Od prvního taktu každé písně bylo zřejmé, zda Kožená zpívá o lásce nebo utrpení. Nejenže v každém z použitých jazyků artikuluje nebývale zřetelně a do přednesu vkládá vysoké emoce, ale podporuje jásot a radost, vzlykot a laskání, smutek i hněv vyjadřované písní nejen s intonační jistotou svým hrdlem, ale celým tělem. Kožená je tak zřetelným protikladem těch pěveckých veličin, které sice vysoce koncentrované, ale strnule a ztuhle jako kůl odzpívávají své party," píše APA.

Právě v náhlých zlomech vyjadřovaných nálad se jasně ukázalo, že u Kožené a skvěle doprovázejícího Martineaua jde o dvojici špičkových profesionálů. Vyvolali ovace publika a výkřiky Bravo!, které odměnili třemi přídávky, oceňuje recenze.

Ještě koncem října stejná agentura o vystoupení Kožené s Mozartovými áriemi napsala, že "mezzosopranistka příliš neuchvátila". Koncert se jí údajně "nepovedl ve stejné míře, jako poslední CD této pěvkyně".

Možná to bylo způsobeno také tím, že říjnový koncert Kožené se konal ve Velkém sále Konzerthausu, zatímco nyní v Mozartově sále, "který má mnohem intimnější atmosféru", což české pěvkyni s její koloraturou asi více vyhovuje, podotýká APA.

16.11. Havel, Wiesel a Bondevik uvedli zprávu o lidských právech v KLDR

Česká republika dnes na půdě OSN poskytla prostor pro představení iniciativy, jejímž cílem je donutit severokorejský totalitní režim k dodržování lidských práv. Obsáhlou zprávu o jejich porušování nedávno svými podpisy zaštili bývalý český prezident Václav Havel, laureát Nobelovy ceny za mír Elie Wiesel a bývalý norský premiér Kjell Magne Bondevik, kteří se jejího dnešního uvedení před diplomaty a novináři v New Yorku osobně zúčastnili.

Iniciativa vychází ze závazku OSN nazývaného odpovědnost chránit. Jeden z podnětů říká, že Rada bezpečnosti OSN by se neměla zabývat jen severokorejskými jadernými pokusy, ale v duchu požadavku odpovědnosti chránit by měla zkoumat i stav lidských práv, řekl ČTK český velvyslanec při OSN Martin Palouš. Připomněl, že jednou z možností, o níž zpráva hovoří, je humanitární intervence.

I když nejde o argument vypracovaný českou vládou, ale nevládními organizacemi, snaží se česká diplomacie navázat komunikaci mezi vládami členských zemí OSN a významnými hlasy z nevládního prostředí. "Je to jeden z principů, k nimž se OSN vehementně hlásí," uvedl Palouš.

O Severní Koreji se mluví téměř výlučně v souvislosti s jadernými zbraněmi, ale velmi málo v souvislosti s dodržováním lidských práv, poznamenal. "Z té země jako z černé díry nevycházejí žádné informace. Není pochyb, že porušování lidských práv je tam vyšší než kdekoli jinde," prohlásil.

Až 30 procent severokorejského HDP jde podle odhadu na zbrojní programy, zatímco asi milionu lidí hrozí smrt hladem, citoval Palouš ze zprávy. "Politických vězňů tam zahynulo na tři sta tisíc. Nejde jen o to, že režim zavírá podezřelé bez důkazů, ale vězňů i celé jejich rodiny," upozornil.

Zpráva sepsaná právníkem firmou DLA Piper a nevládní organizací Americký výbor pro lidská práva v Severní Koreji žádá od Rady bezpečnosti přijetí rezoluce, která by zemi netrestala, ale požadovala by neomezený přístup humanitárních pracovníků do KLDR, propuštění všech politických vězňů a vstup vyšetřovatelů OSN k přezkoumání stavu lidských práv.

Po severokorejském jaderném pokusu ze začátku letošního října schválila Rada bezpečnosti rozsáhlé sankce, které mají Pchjongjang odradit od pokračování ve zkouškách jaderných zbraní a přivést ho zpět k jednacímu stolu. V jednom z výborů OSN se také v současné době vede diskuse o rezoluci předkládané Evropskou unií, jejímž tématem jsou lidská práva v KLDR.

Podpisem pod zprávu k Severní Koreji navázal Václav Havel na podobnou iniciativu, v níž letos na jaře vyzval spolu s jihoafrickým arcibiskupem Desmondem Tutuem Radu bezpečnosti k izolaci vojenské diktatury v Barmě.

17.11. Havel, Wiesel a Bondevik uvedli zprávu o lidských právech v KLDR K této zprávě:

Česká republika dnes na půdě OSN poskytla prostor pro představení iniciativy, jejímž cílem je donutit severokorejský totalitní režim k dodržování lidských práv. Obsáhlou zprávu o jejich porušování nedávno svými podpisy zaštili bývalý český prezident

Václav Havel, laureát Nobelovy ceny za mír Elie Wiesel a bývalý norský premiér Kjell Magne Bondevik, kteří ji dnes před diplomaty a novináři v New Yorku osobně uvedli. Iniciativa vychází ze závazku OSN nazývaného odpovědnost chránit. Jeden z podnětů říká, že Rada bezpečnosti OSN by se neměla zabývat jen severokorejskými jadernými pokusy, ale v duchu požadavku odpovědnosti chránit by měla zkoumat i stav lidských práv, řekl ČTK český velvyslanec při OSN Martin Palouš. Připomněl, že jednou z možností, o níž zpráva hovoří, je humanitární intervence.

Havel prohlásil, že nikdo nemůže být apatický k tomu, jak strašné věci se v Severní Koreji dějí. Extrémně důležité je nejen mluvit o lidských právech, ale pomoci tamější opozici, jako pomáhaly vlády a nevládní organizace ochráncům lidských práv v Československu před 17 lety, řekl.

Exprezident by uvítal, kdyby se Rada bezpečnosti zprávou zabývala a "učinila nějaké závěry". "Je to důležité i pro situaci na Kubě, v Bělorusku, Barmě a jinde, kde se vyskytují různé druhy diktatur," uvedl.

Kjell Magne Bondevik upozornil na povinnost vyplývající z principů OSN, aby mezinárodní společenství zasáhlo, pokud vlády nedokáží ochránit vlastní občany. Podobně se vyjádřil i Elie Wiesel, který se pozastavil nad tím, jak problém porušování lidských práv v Severní Koreji svět ignoruje.

Zprávu dnes Václav Havel předal novému generálnímu tajemníkovi Pan Ki-Munovi, který se ujme své funkce od Nového roku. "Takže ji OSN oficiálně dostala," řekl ČTK Havel.

I když zpráva nepředstavuje argument vypracovaný českou vládou, ale nevládními organizacemi, snaží se česká diplomacie navázat komunikaci mezi vládami členských zemí OSN a významnými hlasy z nevládního prostředí. "Je to jeden z principů, k nimž se OSN vehementně hlásí," uvedl Palouš.

Ze Severní Koreje "jako z černé díry nevycházejí žádné informace. Není pochyb, že porušování lidských práv je tam vyšší než kdekoli jinde," prohlásil. Až 30 procent severokorejského HDP jde podle odhadu na zbrojní programy, zatímco asi milionu lidí hrozí smrt hladem, citoval ze zprávy. "Politických vězňů tam zahynulo na tři sta tisíc. Nejde jen o to, že režim zavírá podezřelé bez důkazů, ale vězni i celé jejich rodiny," upozornil.

Zpráva sepsaná právníckou firmou DLA Piper a nevládní organizací Americký výbor pro lidská práva v Severní Koreji žádá od Rady bezpečnosti přijetí rezoluce, která by zemi netrestala, ale požadovala by neomezený přístup humanitárních pracovníků do KJDR, propuštění všech politických vězňů a vstup vyšetřovatelů OSN k přezkoumání stavu lidských práv.

Po severokorejském jaderném pokusu ze začátku letošního října schválila Rada bezpečnosti rozsáhlé sankce, které mají Pchjongjang odradit od pokračování ve zkouškách jaderných zbraní a přivést ho zpět k jednacímu stolu. V jednom z výborů OSN se také v současné době vede diskuse o rezoluci předkládané Evropskou unií, jejímž tématem jsou lidská práva v KJDR.

Podpisem pod zprávu k Severní Koreji navázal Václav Havel na podobnou iniciativu, v níž letos na jaře vyzval spolu s jihoafrickým arcibiskupem Desmondem Tutuem Radu bezpečnosti k izolaci vojenské diktatury v Barmě.

17.11. Havel i 17 let po pádu komunismu pokračuje v boji za lidská práva

Václav Havel, dramatik, spisovatel a politik, po dlouhá léta představitel československého hnutí za lidská práva, domácího odboje proti totalitnímu režimu a ústřední postava pádu komunismu v bývalém Československu, od jehož počátku

dnes uplynulo 17 let, pokračuje v boji za lidská práva i po odchodu z funkce českého prezidenta.

"Cítím jako svou přirozenou povinnost i v době, kdy už nezastávám politickou funkci, se angažovat za lidská práva, za lidské svobody, lidskou důstojnost v mezinárodním měřítku," řekl ČTK v New Yorku, kde tráví poslední dva měsíce letošního roku jako host Kolumbijské univerzity.

Havel se angažuje ve prospěch naplňování lidských práv v Barmě, Bělorusku, na Kubě či v Severní Koreji mimo jiné proto, že z vlastní zkušenosti ví, jak je mezinárodní podpora opozici důležitá.

Za neméně významné ale pokládá, aby principy respektu k lidským svobodám a právům nebyly jen formální věcí, "která se píše do deklarací a chart, ale která se nebere zas až tak vážně, protože vážnější jsou barely ropy nebo něco takového". "Je sebevražedné, když státy, které se k těmto hodnotám hlásí, je zároveň odsouvají do pozadí jménem hospodářských zájmů. Na to v posledku jednou mohou ony samy doplatit," upozornil.

Uvalení hospodářských sankcí nebo přistoupení k mezinárodním intervencím je třeba posuzovat "případ od případu" a odpovědně je vážit. "Sankce mohou někdy totalitní nebo autoritativní režim vychovávat či dokonce vést k jeho změně. Ale někdy naopak mohou poškodit pouze a jenom národ a lidi, o jejichž zájem běží," řekl.

"Principiálně si myslím, že je možné, aby člověk zasáhl na obranu trpícího člověka, na obranu lidské svobody i v cizích zemích. Jenomže to neplatí univerzálně, aby si kdokoli mohl vymyslet, že tam nebo onde někdo trpí, a tudíž tu zemi přepadnout. To je věc, kterou je třeba nesmírně citlivě zvážit případ od případu, získávat mezinárodní podporu a podobně," zdůraznil.

Havel zaštil na půdě OSN v New Yorku svým jménem zprávu o porušování lidských práv v Severní Koreji. Iniciativa, kterou spolu s ním podepsali nositel Nobelovy ceny za mír Elie Wiesel a bývalý norský premiér Kjell Magne Bondevik, má přimět OSN, aby začala jednat ve věci lidských práv v KLDR.

Zpráva podrobně mapuje situaci v této komunistické zemi. "Taková nejviditelnější, hrozná věc jsou gulagy, strašné lágry, kterých tam je spousta," upozornil Havel. V táborech jsou "desítky a desítky tisíc lidí a jejich příbuzných, kteří tam jsou nejen zavřeni, ale i mučeni".

Vedle toho ale podle Havla existuje v Severní Koreji jiná, "méně viditelná, ale neméně důležitá a možná ještě horší stránka věci, neboť podmiňuje a umožňuje to viditelné - a to je všudypřítomný strach," řekl. "Je to profízlovaná země takovým způsobem, že se i uvnitř rodiny bojí jeden mluvit před druhým. Na půdě tohoto obecného strachu lze pak dělat cokoli, včetně toho dát většinu rozpočtu na zbraně a nechat umřít hladem milion svých vlastních obyvatel."

Havel se rovněž angažuje v obraně lidských práv v Bělorusku. "Tam běží o jakýsi nový postkomunistický model totalitního systému, který hrozí ve velké části bývalého sovětského bloku," domnívá se. Podle něho "nejde jen o opozici v Bělorusku jako takovou nebo o občany Běloruska jako takové", ale o širší jev v řadě postkomunistických zemí.

Kuba bude nyní zřejmě prožívat jakousi transformační fázi, předpokládá Havel. "Doufejme a podporujme dobrý vývoj," řekl.

Od pádu železné opony před 17 lety, kdy se zhroutil bipolární mezinárodní řád, svět podle exprezidenta stále hledá normální, přirozenější pořádek. "Dosud ho podle mého mínění nenašel, ale mnoho důležitých kroků k jeho nalezení bylo podniknuto."

Jedním z takových kroků je rozšiřování západních institucí, jako jsou Severoatlantická aliance a Evropská unie. "To je důležitý krok, který nový světový

pořádek spoluvytváří," uvedl. Zároveň to ale podle něho znamená i transformaci těchto institucí a změnu jejich poslání, než mívaly v době bipolárního světa.

Jaroslav Richter mik

170953 nov 06

18.11. Havel oslavil 17. výročí 17. listopadu 1989 v newyorském divadle K této zprávě: FOTO

Bývalý český prezident Václav Havel oslavil 17. výročí 17. listopadu 1989 s newyorskými herci, umělci a studenty na představení své hry Pokoušení. Z první řady hlediště brooklynského divadla Brick Theatre představení sledovala i Dagmar Havlová a bývalá ministryně zahraničí Spojených států, česká rodačka a přítelkyně Havlových Madelaine Albrightová.

Pokoušení je jednou z inscenací, které v rámci festivalu kompletního Havlova dramatického díla uvádí od konce října newyorský soubor Untitled Theater Company Number 61.

"Je to pro mě jako pro autora obdivuhodná věc," řekl Havel ČTK. Festival se skládá z desítek představení všech 18 jeho her na dvou scénách. "Ale vedle toho se konají ještě rozmanitá čtení, diskuse a podobně. Hrají tu všechny možné mé hry, co jsem za život napsal, včetně takových, na které jsem už zapomněl," dodal žertem.

Autor zatím viděl tři z newyorských inscenací. "Bylo to velmi zajímavé, pro mě pozoruhodné," uvedl. "Má to takový zvláštní symbolický význam, protože poprvé jsem viděl zde v New Yorku americkou inscenaci své hry Vyrozumění v roce 1968 a teď se to vrátilo, že zas první hru, kterou jsem tu viděl, bylo opět Vyrozumění," poznamenal.

Havel je od konce října na dva měsíce v New Yorku na pozvání Kolumbijské univerzity. "Hlavně bych rád psal a studoval, mám ovšem pochopitelně i řadu veřejných povinností, různých vystoupení, diskusí a podobně," řekl ke svému programu, který zatím obsahoval například přednášku pro studenty, veřejný rozhovor s bývalým americkým prezidentem Billem Clintonem či uvedení iniciativy na podporu lidských práv v Severní Koreji na půdě Organizace spojených národů.

Po Vánocích Havlovi odjedou na dva měsíce do Washingtonu, kde bude exprezident podobně jako loni na jaře hostem Kongresové knihovny.

24.11. Středisko pro výzkum českých dějin v Mnichově slavilo padesátku

Padesáté výročí si ve čtvrtek večer připomnělo v Mnichově vědecké středisko pro výzkum českých dějin Collegium Carolinum, jež má v České republice pověst vědeckého místa usilujícího o objektivní zhodnocení vztahů a soužití mezi Čechy a Němci. Slavnosti na mnichovské univerzitě se zúčastnili ministr kultury Martin Štěpánek a bavorský ministr pro vědu, výzkum a umění Thomas Goppel.

"Svým duchem přísné vědeckosti si Collegium Carolinum získalo za pět desetiletí vysoké uznání doma i v zahraničí," uvedl Goppel. Čechy a Němce podle něj tento institut značně sblížil. "Také pro bavorsko-český dialog je Collegium Carolinum nosným pilířem," řekl bavorský ministr. Český ministr Štěpánek na slavnosti tlumočil pozdravy prezidenta Václava Klause.

Od svého založení v roce 1956 přispívá Collegium Carolinum, které financuje největší německá spolková země Bavorsko, k porozumění v ožehavých otázkách společných česko-německých dějin. Jejím úkolem je všestranný historický a kulturní výzkum o českých zemích a Československu v evropském kontextu.

Různorodou vědeckou činnost ústavu koordinuje kolegium šesti desítek vědců z různých oborů s bohemistickým zaměřením. Pracují v něm vedle Němců také Američané, Francouzi, Rakušané a od počátku 90. let i řada vědců z Česka a Slovenska. Někteří z nich jsou rovněž členy česko-německé komise historiků, která funguje z rozhodnutí vlád ČR a SRN od počátku 90. let.

Svým působením a výkladem česko-německých vztahů se Collegium Carolinum v minulosti dostávalo i do konfliktu se Sudetoněmeckým krajanským sdružením (SL), ačkoli obě instituce působí v Mnichově v jedné budově, v takzvaném Sudetoněmeckém domě. Bývalý předseda collegia Ferdinand Seibt, který v roce 2003 zemřel, pobouřil landsmanšaft v 90. letech knihou Německo a Češi. Přestože má bavorská vláda se sudetskými Němci těsné vztahy, nevyhověla tehdejšímu volání SL po odepření další finanční podpory Collegiu Carolinu.

Po Seibtově smrti ústav vede profesor Martin Schulze Wessel z mnichovské univerzity.

24.11. Ve Francii odhalena deska československému antifašistovi

V jihofrancouzském městě Vence byla dnes odhalena pamětní deska přednímu představiteli československého exilu a účastníkovi protinacistického odboje ve Francii Josefu Fišerovi (1912-2005). Deska na budově školy Célestina Freineta připomíná, že prostřednictvím Křesťanského dětského domova, který v ní založil v roce 1941, zachránil před koncentračním táborem 129 Židů, z toho 82 dětí.

Deska byla odhalena za přítomnosti zástupce francouzského ministra pro územní plánování, českého velvyslance ve Francii Pavla Fischera, náměstka synodního seniora Českobratrské církve evangelické Miloše Rejcherta i francouzského zástupce izraelského památníku Jad Vašem. Na malé slavnosti děti z této školy přednesly básně na téma židovských dětí odvezených za války do koncentráků a na závěr vystoupili také čeští zpěváci Vladimír Merta a Jana Lewitová. Ti budou dnes večer zpívat i v katedrále ve Vence.

Josef Fišera přišel do tohoto města na jaře 1941. Poté, co na poslední chvíli unikl z Československa před nacisty, působil nejprve ve službách Československého národního výboru v Paříži. Po jejím obsazení přešel už jako kurýr francouzského odboje do Marseille, kde se znovu zapojil do činnosti ve prospěch prchajících Čechoslováků, a pak do Vence.

Domovem, který tam založil v dubnu 1941, prošly postupně stovky dětí i dospělých prchajících před nacismem, kterým se spolu se spolupracovníky snažil ulehčit jejich úděl. Zmíněným 129 Židům zachránil život tím, že jim vystavil falešné papíry, které z nich udělaly československé evangelíky. Když musel utéci i z Vence, založil podobnou instituci i v Creuse ve střední Francii a pak přešel do ilegality.

Škola ve Vence údajně vypadá stejně jako v době, kdy v ní Fišera svůj dětský domov založil. Teď do ní chodí 66 dětí.

Josef Fišera po válce působil na československém konzulátu, ze kterého ale v únoru 1948 odešel a zůstal ve Francii a pracoval jako profesor na vysoké škole sociálních věd při Sorbonně. Byl také hlavní hybnou silou a skoro až do konce života předsedou Sdružení československých dobrovolníků ve Francii. Zemřel loni v lednu.

Jeho činnost byla oceněna řadou vyznamenání. Mezi nejvýznamnější patří francouzský Řád čestné legie a Řád za zásluhy, Řád T. G. Masaryka a medaile

Spravedlivý mezi národy, kterou Izrael uděluje lidem, kteří zachraňovali Židy před nacistickým vyvražďováním.

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY POSLANECKÁ SNĚMOVNA	8
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	10
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	14
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	30
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	38

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka